

Gheorghe Sarău

e-mail: grcalr@dnt.ro

Dictionar rrom

-român (realizat pe baza

cuvintelor întâlnite în manualul de

Comunicare în limba rromani "

Vakærimata " destinat anului I de studiu)

A

abonamènto, ~uræ s.m.abonament,
~e.

abser, ~a s.m. v. *s u r o*.

açarærdæs a obișnui (deprinde) pe
cineva (cu ceva; să facă ceva).

açarutn/o, -i, -e, -e *adj.* obișnuit, ~ă,
obișnuiți, obișnuite.

açhavel (*perf.* açhavdæs) vb. tr, într.
a opri, a înceta, a frâna.

açhavn/i, -æ s.f. 1.frân/ă, -e.2. (*lupunz*,
~a) piedic/ă, i.

adekvàto *adj. invar.* adecv/at, -ată, -ați,
-ate.

ad,,s v. *a v d i v e s*

administrativ *adj. invar.* administrativ,

~ă, ~i, ~e.

adoptisard/o, -i, -e, -e *adj.* adopt/at, -ată,
-ați, -ate.

àero(s) s.m. aer.

aeropòrt/o, ~uræ s.m.aeroport, ~uri.

afektivo *adj. invar.* afectiv, ~ă, ~i, ~e.

afirmaciaq/o, -i, e, -e *adj.* de afirmare.

agor, ~a s.m. capăt, capete; sfârșit, ~uri.

agorutn/o, -i, -e, -e *adj.* final, ~ă, ~i, ~e.

aj v. *t h a j*

akana *adv.* acum.

akanutn/o, -i, -e, -e *adj.* actual, ~ă, ~i, ~e;
de acum; contemporan, ~ă, ~i, ~e..

akava v. *k a v a*

àkci/a, -e s.f. acțiun/e, -i; *akciaθar* din
(de la) acțiune.

akcienq/oro, -iri, -ere, -ere *adj. v. a k c i*
e n q o.

akcienq/o, -i, -e, -e *adj.* de acțiuni; al (a,
ai, ale) acțiunilor.

aktivi/pen [-mos], -mata s.m. activit/ate,
-ăți.

aktivo *adj. invar.* activ, ~ă, ~i, ~e.

aktioresq/o, -i, -e, -e *adj.* de actor; al (a,
ai, ale) actorului; actoric/esc, -ească, -ești,
-ești.

akhard/o, -i, -e, -e *adj. v. k h a r d o*.

akharel vb. v. *kharel*.

akhari/pen [-mos], -mata s.m. *k h a r i p*
e n.

akharipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* vocativ, ~ă,
~i, ~e; de chemare, de
strigare;apelativ, ~ă, ~i, ~e.

akhor, ~a s.m. nuc/ă, -i.

albùm/o, -uræ *s.m.* album, ~e.

alfabèt/o, -uræ *s.m.* alfabet, ~e;

alfabetosθar din (de la) alfabet.

alinȕ, ~a *s.f.* lan, ~uri; câmp, ~uri.

alosard/o, -i, -e, -e *adj.* ales, aleasă, aleși, alese; selecțion/at, -ată, -ați, -ate.

alosarel (*perf.* *alosardæes*) *vb. tr.* a alege; a selecta; a selecționa.

amal, ~a *s.m.* prieten, ~i.

amalenq/o, -i, -e, -e *adj.* de prieteni; al (a, ai, ale) prietenilor.

amalikan/o, -i, -e, -e *adj.* prieten/esc, -ească, -ești, -ești; amical, ~ă, ~i, ~e.

amar/o, -i, -e, -e *adj. pos.* al nostru, a noastră, ai noștri, ale noastre.

amboldel (*perf.* *amboldæes*) *vb. tr.* **1.** a întoarce. **2.** a restitui, a da înapoi, a înapoia. **3.** a traduce.

ambrel/a, -e *s.f.* umbrel/ă, -e.

ambrol, ~a *s.m.* pară, pere.

ame *pron. pers.* noi.

amen *pron. pers.* **ame** *la* acuz. pe noi, -ne-.

amenqe *pron. pers.* **ame** *la* dat. nouă, -ne-, ni.

analogi/a, -e *s.f.* analogi/e, -i.

anav, ~a *s.m. v. n a v.* nume, nume; denumir/e, -i.

anaværel (*perf.* *anaværdæes*) *vb. tr.* a (de)numi; a pune nume.

anavenq/o, -i, -e, -e *adj.* de nume, al (a, ai, ale) numelor; de denumiri, al (a, ai, ale) denumirilor.

anavesq/o, -i, -e, -e *adj.* de nume, al (a, ai, ale) numelui; de denumire, al (a, ai, ale) denumirii.

ander, ~a *s.m.* miez, ~uri; conținut, ~uri; cuprins, ~uri.

anderærel (*perf.* *anderærdæes*) *vb. tr.* a conține, a face să conțină.

andre *adv.* înăuntru.

andrutn/o, -i, -e, -e *adj.* intern, ~ă, ~i, ~e.

anèks/a, -e *s.f.* anex/ă, -e.

anel (*perf.* *andæes*) *vb. tr.* a aduce;

anindos aducând; *anel zorœça* a sili.

angarn/o, -e *s.m.* crei/on, -oane.

angarnenq/o, -i, -e, -e *adj.* de creioane, al (a, ai, ale) creioanelor.

anglal *prep., adv.* înainte(a), în fața; înainte, în față.

angledini/pen [-mos], -mata *s.m.* răspuns, ~uri.

anglekeri/pen [-mos], -mata *s.m.* pregătir/e, -i.

angliškòl/a, -e *s.f.* grădin/iță, -ițe; *angliškolaça* cu grădinița [v. sin. *x u r d e l i n*].

angliškolutn/o, -i, -e, -e *adj.* preșcolar, ~ă, ~i, ~e.

anglivak, ~a *s.m. v. a n g l o l a v.*

anglolav, ~a *s.m.* prefată, prefete; *anglolaveça* cu prefată. [**anglolav** < *anglutno lav*].

anglutn/o, -i, -e, -e *adj.* anteri/or, -oară, -ori, -oare; întâiul, întâia; preced/ent, -entă, -enți, -ente, de dinainte.

animatòr/i, -æ *s.m.* animator, ~i [v. și *†ivdæritro*].

anklel (*perf.* anklisto, anklistæſ) *vb.*
intr. a ieși [*căld.*; v. și *inklel*, *inklœl*].

ankrel *vb.* v. *a n k l e l*.

anr/o, -e *s.m.* ou, ouă [var.: *vanro*]

anrenq/o, -i, -e, -e *adj.* de ouă, al (a, ai, ale) ouălelor.

antèn/a, -e *s.f.* anten/ă, -e.

antonim/a, -e *s.f.* antonim, ~e.

anθa *prep.* în.

anθar *prep.* din; de la.

anθ-e *prep.* **anθa** în formă elidată în.

anθ-(e)l *prep.* **anθa** în formă elidată în.

anθ-ël *prep.* **anθa** în formă elidată în.

anθ-i *prep.* **anθa** în formă elidată în.

anθ-jekh *prep.* **anθa** în formă elidată

înaintea *ar.nehot*. **jekh** într-un, într-o.

anθ-o *prep.* **anθa** în formă elidată în.

apartamènt/o, -uræ *s.m.*

apartament, ~e.

aplikàci/a, -e *s.f.* aplicați/e, -i.

arakhel *vb.* v. *r a k h e l*.

arakhl/o, -i, -e, -e *adj.* v. *r a k h l o*.

arakhn/o, -e *s.m.* v. *r a k h n o*.

aresel *vb.* v. *r e s e l*.

arro *s.m.* făină.

artistikan/o, -i, -e, -e *adj.* artistic, ~ă, ~i, ~e.

artist/o, -uræ *s.m.v.* *p h i r n o*.

asamasq/o, -i, -e, -e *adj.* v. *a s a p n a s q o*.

asand/o, -i, -e, -e *adj.* surâzăt/or, -oare, -ori, -oare; zâmbit/or, -oare, -ori, -oare.

asandœl (*perf.* asandilæſ) *vb.*
intr. a zâmbi, a surâde [v. și *paşasal*]

asapnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de râs; rizibil, ~ă, ~i, ~e; comic, ~ă, ~i, ~e.

asfalttime *adj.invar.* asfalt/at, -ată, -ați, -ate.

às/o, -uræ *S.m.* as, ași.

astard/o, -i, -e, -e *adj.* prins, ~ă, prinși, prinse; apucat, ~ă, apucați, apucate.

astarel (*perf.* astardæſ) *vb. tr.* a prinde, a apuca.

astarimasqe *s.m.* v. *a s t a r i p n a s q e*.

astaripnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de legătură, de joncțiune.

asvinal/o, -i, -e, -e *adj.* lăcrimat, înlăcrimat.

asvinal/i, -æ *s.f.* lăcrămioar/ă, -e.

aști (*perf.* ațisardæſ) *vb. intr.* a putea, a fi capabil (în stare) să...

așunel *v.* *ș u n e l*.

așund/o, -i, -e, -e *adj.* v. *ș u n d e*.

atærdol *vb.* v. *a t e r d œ l*.

aterdipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* v. *t e r d i p n a s q o*.

aterdœl *vb.* v. *t e r d œ l*.

atòska *adv.* v. *a t ù n é i*.

atùnçi *adv.* atunci.

augùsta *s.f.* august.

autobùz/o, -uræ *s.m.* autobuz, ~e.

autopist/a, -e *s.f.* autopist/ă, -e.

autòr/i, -æ *s.m.* v. *a u t ò r o*.

autòr/o, -uræ *s.m.* autor, ~i.

autorurenq/o, -i, -e, -e *adj.* de autori, al (a, ai ,ale) autorilor.

avdives *adv.* astăzi.

avel (*perf.* avilo, avilæ**s**) vb.intr. a veni;
a deveni.

aver *pron., adj.nehot.invar.* altul, alta,
alții, altele;*le averenθar* de la (din, de
cătrefe) alții (altele); *averenqere* altora;
avreça cu altul.

avere adj. pron.nehot.invar.**aver** la
cazurile oblice: ~ raklen pe alți copii.

avgin *s.m.* miere.

avginesq/o, -i, -e, -e adj. de miere, al (a,
ai, ale) mierii.

avil/o, -i, -e, -e adj. ven/it, -ită, -iți, -ite.

aviòn/i, -æ *s.m. v. a v i ò n o.*

aviòn/o, -uræ *s.m. v. x u r æ v n o.*

avlin, ~a *s.f.* curte (înstărită; *în povești:*
curte împărătească), curți; aver/e, -i;
cadru, domeniu.

avræ *adv. v. a v r i.*

avresq/o, -i, -e, -e adj.pos. al (a , ai, ale
) altuia.

avri *adv.* afară; *avræ* de (din) afară.

azukerd/o, -i, -e, -e adj. v. *z u k e r d o*

azukerel vb.v. *z u k e r e l.*

azutil vb. v. *z u t i l.*

azutimaça *s.m. v. a z u t i p n a ç a.*

azutime adj. v. *z u t i m e.*

azutipnaça v. *a z u t i p e n.*

azutip/en [-mos], -mata v. *z u t i p e n.*

azutisarel vb. v. *z u t i s a r e l.*

azutòr/o, -uræ adj. ajut/or, -oare.

Ä

äl

B

baxtagor, ~a *s.m.* succes, ~e.

baxtal/o, -i, -e, -e adj. noroc/os, -oasă,
-oși, -oase;feric/it, ită, iți, -ite..

bajràm/o, -ură *s.m.* petrecer/e, -i;
sărbăt/oare, -ori.

bajramutn/o, -i, -e, -e adj. de petrecere;
de sărbătoare, sărbăt/oresc, -orească,
-orești, -orești;distractiv, ~ă, ~i, ~e.

bakr/i, -æ s.f. oaie, oi.

bakr/o, -e *s.m.* berbec, ~i; (*p. gener.*)

bakre oi.

bakr/orro,- orre *s.m. (dim.)* miel, miei;
berbec/el,-ei.

bal, ~a *s.m.* păr; fir, ~e de păr.

balaj, ~a *s.f. v. b a l a n i.*

balan/i, -æ s.f. copaie, copăi; albie,
ălbii; cadă, căzi.

balan/o, -i, -e, -e adj. de (din) porc; ~o
mas carne de porc; ~o *luvorro* cocină de
porc.

balanærr/i, -æ s.f. jgheab, ~uri.

balesq/o, -i, -e, -e adj. de păr, al (a ,ai,
ale) părului.

balkòn/o, -uræ *s.m.* balc/on, -oane.

bal/o, -e *s.m.* porc,~i.

balval, ~a [-æ] s.f. vânt, ~uri.

bàmb/a, -e s.f. v. *s u m ù n c a.*

banàn/a, -e s.f. banan/ă, -e.

banges *adv.* strâmb; incorect; chiorâș.

bar, ~a s.f. 1. gard, ~uri. 2. ogradă,
ogrăzi; curte, curți;grădin/ă,-i.

baræq/o, -i, -e, -e *adj.* de curte, al (a, ai, ale) curții (gardului, ogrăzii).

barærd/o, -i, -e, -e *adj.* cresc/ut, -ută, -uți, -ute; măr/it, -ită, -iți, -ite.

barærel (*perf.* barærdæs) *vb. tr.* a crește, a face mare; a mări.

baræri/pen [-mos], -mata *s.m.* creșter/e, -i; mărir/e, -i; dezvolt/are, -ări; cultiv/are, -ări.

baræripnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de creștere (mărire), al (a, ai, ale) creșterii (măririi).

baræx, ~a *s.m.* steag, ~uri, drapel, ~e.

baræxesq/o, -i, -e, -e *adj.* de steag, al (a, ai, ale) steagului.

bar/o, -i, -e, -e *adj.* mare, mari.

baredivaj *s.m.* (luna) iunie.

baredivesq/o, -i, -e, -e *adj.* de sărbătoare, al (a, ai, ale) sărbătorii.

baredivesutn/o, -i, -e, -e *adj.* sărbător/esc, -ească, -ești, -ești.

bareilesq/o, -i, -e, -e *adj.* cu inimă mare, mărinim/os, -oasă, -oși, -oase; gener/os, -oasă, -oși, -oase.

barimatenq/o, -i, -e, -e *adj.* *v. p h u t æ r d o.*

barœl (*perf.* barilæs) *vb. refl.* a se face mare, a se mări; a crește.

barvalærel(barvalærdæs) *vb. tr.* a îmbogăți.

barvali/pen [-mos], -mata *s.m.* bogăți/e, -i; îndestul/are, -ări.

barval/o, -i, -e, -e *adj.* bog/at, -ată, ați, -ate.

barvarærel *vb. tr. v. b a r v a l æ r e l.*

barr, ~a *s.m.* **1.** piatră, pietre.**2.**

cetate, cetățî; *barr, nθar* din (de la) pietre.

barræq/o, -i, -e, -e *adj.* de piatră, al (a, ai, ale) pietrei.

barrutn/o, -i, -e, -e *adj.* de (din) piatră.

basand/o, -i, -e, -e *adj.* sufici/ent, -entă, -enți, -ente; îndestulăt/or, -oare, -ori, -oare [*v. și: basutno*].

basketosq/i, -o, -e, -e *adj.* de baschet, al (a, ai, ale) jocului de baschet.

basutn/o, -i, -e, -e *adj.* suficient, ~ă, suficienți, suficiente [*v. și: basando*].

baś, ~a *s.m.* sunet, ~e; voc/e, -i; țipăt, țipete. [*v. și k r i l o*].

baśel (*perf.* baślæs) *vb. intr.* **1.a** cucuriga. **2.** a lătra.**3.** a emite un sunet strident.**4.** (bicicleta, căruța) a scârțâi.

baśenq/o, -i, -e, -e *adj.* al (a, ai, ale) sunetelor.

baśesq/o, -i, -e, -e *adj.* al (a, ai, ale) sunetului.

baśibaś, ~a *s.m.* zgomot, ~e; gălăgie.

baśibaśal/o, -i, -e, -e *adj.* zgomot/os, -oasă, -oși, -oase; gălăgi/os, -oasă, -oși, -oase.

baśn/o, -e *s.m.* cocoș, ~i.

bàz/a, -e *s.f.* baz/ă, -e.

bazutn/o, -i, -e, -e *adj.* de bază, fundamental, ~ă, ~i, ~e.

bărăganosq/o, -i, -e, -e *adj.* de Bărăgan,
al (a, ai, ale) Bărăganului.

be-he-he *interj.* (pentru oaie) be-he-he.

behehekerel (*perf.* behehekerdæs) *vb.*
intr. a behăi.

belut, ~a *s.m.* stejar, ~i.

belutesq/o, -i, -e, -e *adj.* de stejar, al (a,
ai, ale) stejarului.

benzina *s.f.* benzină.

berand, ~a *s.m.* (la cort) berand.

berævel. (*perf.* berævdæs) *vb. intr.* a
se plimba cu barca, a naviga.

beresq/o, -i, -e, -e *adj.* de barcă, de
vapor; al (a, ai, ale) bărcii (vaporului).

berxum, ~a *s.m.* ghindă, ghinde.

ber/o, -e *s.m.* barcă, bărci; vap/or, -oare;
ambarcațiun/e, -i.

bero/rro, -orre *s.m. dim.* bărcuț/ă, -e;
vapuraș, ~e.

berś, ~a *s.m.* an, ~i; *but berśenθe!* la
mulți ani!; *berśenθar* de la (din) ani.

berśesq/o, -i, -e, -e *adj.* de an, al (a, ai,
ale) anului.

berśi/pen, [-mos], -mata *s.m.* vârst/ă, -e;
etate, etăți.

berśisarel (*perf.* berśisardæs) *vb. tr.* a
aniversa, a sărbători/ a marca o dată pe an
o anumită zi (de naștere, o dată/sărbătoare
anume, ziua onomastică etc).

berśivaxt, ~a *s.m.* *v. b e r ś k o t o r.*

berśkotor, ~a *s.m.* **1.** sezon **2.** anotimp,
~uri.

beruj, ~a *s.f.* albin/ă, -e.

beśel (*perf.* beślæs) *vb. intr.* **1.**a sta.**2.** a
locui.

beśimasq/o, -i, -e, -e *adj. v. b e ś i p n a s*
q o.

beśipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de stat; de
locuit; de șezut.

beśutnærel (*perf.* beśutnærdæs) *vb.*
tr., refl. ~ *pes* a se recrea.

beśutn/o, - i, -e, -e *adj.* odihnit/or, -oare,
-ori, -oare.

bezëx, ~a *s.m.* *v. b e z e x.*

bezex, ~a *s.m.* păcat, ~e.

bi *prep.* (*cu genit.*) fără.

bi- *pref. neg.* ne-.

biačhavd/o, -i, -e, -e *adj. 1.*
neastâmpăr/at, -ată, -ați, -ate. **2.** fără
oprire, neîncet/at, -ată, -ați, -ate;
neîntrerupt, ~ă, neîntrerup/ți, -te [*v. și:*
tragvalo].

biandimasq/o, -i, -e, -e *adj. v. b i a n d i*
p n a s q o.

biandipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de naștere, al
(a, ai, ale) nașterii; natal, ~ă, ~i, ~e).

biavil/o, -i, -e, -e *adj.* neven/it, -ită, -iți,
-ite; (la școală) absent, ~ă, absen/ți, -te.

bibaxtal/o, -i, -e, -e *adj.* nenoroc/os,
-oasă, -oși, -oase.

bibaril/o, -i, -e, -e *adj. 1.* necresc/ut, -ută,
-uți, -ute; imatur, ~ă, ~i, ~e.**2. s.m., s.f. ,**
adj. pitic, ~ă, pitic/ă, -e..

bibaśibaś *s.m.* liniște.

bibaśibaśutn/o, -i, -e, -e *adj.* liniștit/or,
-oare, -ori, -oare, fără zgomot.

bibæq/o, -i, -e, -e *adj.* de mătușă, al (a,
ai, ale) mătușii.

bibi, **-æ** s.f. mătuș/ă, -i.

bibliotèk/a, **-e** s.f. bibliotec/ă, -i [v. și: *pustikelin*].

bibold/o, **-e** s.m. evreu, evrei [v. și *ut*, *~a*].

bibutvarn/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. rar.

bićamaq/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. obraznic, ~ă, ~i, ~e.

bićar, **~a** [**-æ**] s.f. burui/ană, -eni; iarbă rea, ierburi rele; pir.

bićæć/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. nedrept, nedreaptă, nedrepti, nedrepte; fals, ~ă, falși, false;

bićhalel (bićhaldæs) vb.tr. a trimite; a expedia.

bidirèkt adv. indirect.

bidoşal/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. **1.** corect, ~ă, corecți, corecte. **2.** nevinov/at, -ată, -ați, -ate.

bidoşaq/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. fără greşală; ireproşabil, ~ă, ~i, ~e..

bikandavn/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. neascultăt/or, -oare, -ori, -oare.

bikinel (perf. bikindæs) vb. tr. a vinde.

bikinitòr/i, **-ă** [**-ură**] s.m. v. *b i k i n i t r o*.

bikinitr/o, **-e** s.m. vânzător, ~i.

bikinlin, **~æ** s.f. magazin, ~e, butic, ~uri.

bilachard/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. nerepar/at, -ată, -ați, -ate; neîmbunătăț/it, -ită, -iți, -ite; dezordon/at, -ată, -ați, -ate.

bilèt/o, **-ură** s.m. bilet, ~e.

bil/i, **-ă** s.f. v. *m i c a*.

bilovenq/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. grat/uit, -i tă, -iți, -ite.

biprinğard/o, **-i**, **-e**, **-e** adj.

ne(re)cunosc/ut, -ută, -uți, -ute.

biphirkher, **~a** s.m. imobil, ~e.

birenval/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. dezordon/at, -ată, -ați, -ate

birovl/i, **-æ** adj. albin/ă, -e.

bişaj adv. interzis.

bişand/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. nărv/aş, -aşă, -ași, -aşe.

bithamikan/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. ilegal, ~ă, ~i, ~e.

bitragaver adj. invar. imobil, ~ă, ~i, ~e; fix, ~ă, ficși, fixe.

bitragavni

biğenutn/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. nepersonal (impersonal), ~ă, ~i, ~e; nehotăr/ât, -âtă, -ați, -âte.

biğl/i, **-æ** s.f. bec, ~uri [= *dudesqi golni*].

blăt/o, **-ură** s.m. blat, ~uri; *guglipnasqo* ~o tort.

blòk/o, **-ură** s.m. bloc, ~uri.

blòk/os, **-ură** s.m. v. *b l ò k o*.

blüz/a, **-e** s.f. bluz/ă, -e.

bodl/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. albastru, albastră, albaștri, albastre.

bokhal/o, **-i**, **-e**, **-e** adj. flămând, ~ă, flămân/zi, -de.

boldel (perf. boldæs) vb. tr. **1.** a boteza. **2.** a dumica, a întinge, a înmuia.

bombòn/a, **-e** s.f. bomboan/ă, -e.

bov, **~a** s.m. sob/ă, -e; cupt/or, -oare; *gazenqo* ~ aragaz.

brad/î, -ă *s.f.* cof/ă, -e; găleată, găleți;
vadră, vedre.

brakhel (*perf.* brakhlæes) *vb. tr.* a apăra,
a proteja.

brakhi/pen [-mos], -mata *s.m.* apărare,
apărări; protecți/e, -i.

brakhl/o, -i, -e, -e *adj.* apăr/at, -ată, -ați,
-ate; protej/at, -ată, -ați, -ate.

brigal/o, -i, -e, -e *adj.* ghrijul/iu, -ie, -ii,
-ii.

brişind, ~a *s.m.* ploaie, ploi.

brung, ~a *s.m.* tufiş, ~uri.

brungal/o, -i, -e, -e *adj.* stuf/os, -oasă,
-oşi, -oase.

bučhol (*perf.* bučhlæes) *vb.intr.* a se
chema, a se numi.

buxlærel (*perf.* buxlærdæes) *vb. tr.* **1.**
a lărgi, a extinde; a dezvolta. **2.** a face / a
aşterne patul (pentru culcare).

buxl/o, -i, -e, -e *adj.* larg, ~ă, ~i, ~i;
extins, ~ă, extin/şi, -se; spaţi/os, -oasă,
-oşi, -oase.

buxlœl (*perf.* buxlilæes) *vb. refl.* a se
face larg, a se lărgi; a se extinde.

Bukurèşti *s.m.* Bucureşti.

bukureştosq/o, -i, -e, -e *adj.* de
Bucureşti, al (a, ai, ale) Bucureştiului.

bulænd, ~a *s.m.* taburet, ~e; fotoli/u, -i.

but *adj., adv.* mult, multă, mulţi, multe;
mult.

butanglal *adv.* devreme.

butærn/o, -e *adj.* harnic, ~ă, ~i, ~e;
muncit/or, -oare, -ori, -oare.

butæq/o, -i, -e, -e *adj.* de lucru, de
muncă; al (a, al, ai, ale) lucrului (muncii).

buteranglutn/o, -i, -e, -e *adj.* multicolor,
~ă, ~i, ~e, de pastel.

buti/pen [-mos], -mata *s.m.* mulţim/e, -i;
plural, ~e.

butivar *adv. v. b u t v a r.*

but/î, -æ *s.f.* lucru, ~uri.

butîkern/o, -e *s.m.* muncitor, ~i.

butpalal *adv.* târziu.

butpuran/o, -i, -e, -e *adj.* străvech/i, -e,
străvechi, străvechi.

butşund/o, -i, -e, -e *adj.* renum/it, -ită,
-iţi, -ite; vest/it, -ită, -iţi, -ite.

butvar *adj.* frecvent, deseori, adesea; în
mod repetat; de multe ori [var.: *butivar*].

butvarn/o, -i, -e, -e *adj. v. b u t v a r u t n*
o.

butvarutn/o, -i, -e, -e *adj.* frecv/ent,
-entă, -enţi, -ente.

buzex, ~a *s.f.* pinten, ~i.

buzn/i, -æ *s.f.* capr/ă, -e.

buzn/o, -e *s.m.* ţap, ~i.

buzn/œrri, -œrræ *s.f.* căpri/ă, ~e; iadă,
iede.

buzn/orro, -orre *s.f.* ied, iezi.

C

càml/a, -e *s.f.* castan/ă, -e.

cēgosável (*perf.* cēgosajlæ̃s) *vb. tr.* a ținti.

cicaj, ~a *s.f.* pisic/ă, -i [v. și: bili].

cìgl/a, -e *s.f.* țigl/ă, -e.

cign/o, -i, -e, -e *adj. v.* c i k n o.

cikn/o, -i, -e, -e *adj. v.* t i k n o.

cird, ~a *s.m.* tren, ~uri; *le cirdeça* cu trenul.

cirdel (*perf.* cirdæ̃s) *vb. tr., intr.* a trage.

cirkulàci/a, -e *s.f.* circulați/e, -i.

cirkulaciaq/o, -i, -e, -e *adj.* de circulație, al (ai, ale, ai) circulației.

cirkulisarel (*perf.* cirkulisardæ̃s) *vb.*

intr. a circula; *cirkulisarindoj* circulând.

cïgn/o, -i, -e, -e *adj. v.* c i k n o.

cïkn/o, -i, -e, -e *adj. v.* c i k n o.

cïra *adv. v.* c ï r r a.

cïrra *adv.* puțin.

còx/a, -e *s.f.* fust/ă, -e.

¢

éac/o, -i, -e, -e *adj.* 1. adevăr/at, -ată, -ați, -ate; just, justă, justi, juste. 2. drept, dreaptă, drepti, drepte [sin.: daxno].

éacutn/o, -i, -e, -e *adj.* real, ~ă, ~i, ~e; veridic, ~ă, ~i, ~e.

éaj/o, - uræ̃ *s.m. v.* t è a.

éajesq/o, -i, -e, -e *adj. v.* t e a q o.

éajl/o, -i, -e, -e *adj.* sătul, ~ă, ~i, ~e; satisfăc/ut, -ută, -uți, -ute.

éam, ~a *s.f.* față, fețe; obraz, obraji; (*gram.*) caz, ~uri.

éambel (*perf.* éamblæ̃s) *vb. tr., intr.* a mesteca.

éamcéarel (éamcéardæ̃s) *vb. tr. v.* é a m b e l.

éar, ~a [-æ̃] *s.f.* iarbă, ierburi.

éaræ̃q/o, -i, -e, -e *adj.* de iarbă, al (a, ai, ale) ierbii.

éarxaln/o, -e *adj.* ierbivor, ~ă, ~i, ~e.

éarn/o, -i, -e, -e *adj.* vegetarian, ~ă, vegetarian/i, -e.

éar/o, -e *s.m.* castr/on, -oane; blid, ~uri, strachină, străchini.

éar/orro, - orre *s.m.* castronel, ~e.

éàs/o, -uræ̃ *s.m.* ceas, ~uri; *vastesqo* ~o ceas de mână.

éèrb/o(s), -uræ̃ *s.m.* cerb, ~i [v. și

şingvaţlo].

éèr/o(s), -uræ̃ [-i] *s.m. v. și D e v e l.*

éerxaj, ~a *s.f.* stea, stele.

éésm/a, ~e *s.f.* cişmea, cişmele.

éexrain, ~a *s.f. v.* é e r x a j.

éi *adv. neg.(căld.)* nu.

éima *adv.(spoit.)* puțin.

éi *adv. v.* n a.

éikat, ~a *s.f.* frun/te, -ți.

éikatesq/o, -i, -e, -e *adj.* de frunte, al (a, ai, ale) frunții.

éikatutn/o, -i, -e, -e *adj.* frontal, ~ă, ~i, ~e.

éiriklæ̃q/o, -i, -e, -e *adj.* de pasăre, al (a, ai, ale) păsării; păsăr/esc, -ească, -ești, -ești.

éiriklænq/o, -i, -e, -e *adj.* de păsări, al (a, ai, ale) păsărilor.

ćiriklenq/o, -i, -e, -e *adj.* de păsăroi, al (a, ai, ale) păsăroilor.

ćirikl,,nq/o, -i, -e, -e *adj. v. ć i r i k l æ*

n q o.

ćirikli,-æ *s.f.* pasăre, păsări; *le ćirikl,,n*

pe păsări; le ćirikl,,nçar cu păsările.

ćirikl/o, -e *s.m. augm.* păsăroi, păsăroi.

ćirikl/œrri, - œerræ *s.f. dim.* păsăric/ă, -i;

ćiriklœrr,,n pe păsărici.

ćirlatan/o, -i, -e, -e *adj.* antic, ~ă, ~i, ~e;

străvech/i, -e, -i, -e.

ćitrel (*perf.* ćitrisardæs) *vb.tr.* a

desena, a creiona, a schița; (*în conversație*) a descrie.

ćitresq/o, -i, -e, -e *adj.* de desen, al (a, ai, ale) desenului.

ćitrisard/o, -i, -e, -e *adj.* desen/at, -ată, -ați, -ate.

ćitr/o, -e *s.f. 1.* desen, ~e; imagin/e, -i;

ćitrenthe în (la) desene; *ćitresθar* din

(imagine) desen; *ranglœrdo* ~o desen colorat. **2..phenipnasqo** ~ descriere.

ćoràp/a, -e *s.f.* ciorap, ~i.

ćorn/o, -i, -e, -e *adj.* șir/et, -eată, -eți, -ete.

ćorr/o, -i, -e, -e *adj.* sărac, ~ă, ~i, ~e

ćugn/i, -æ *s.f.* bici, bice.

ćüplil (*perf.* ćüplsajlæs) *vb. tr.* a ciuguli.

ćupn/i, -æ *s.f. v. ć u g n i.*

ćh

ćhaj, ~a *s.f.* fată, fete (de etnie rromă).

ćhand, ~a *s.m.* mod, ~uri.

ćhatl/o, -e *s.m.* acoperiș, ~ e.

ćhavenq/o, -i, -e, -e *adj.* de băieți, de flăcăi; al (a, ai, ale) băieților (flăcăilor).

ćhavenq/oro, -iri, -ere, -ere *adj. v. ć h a v e n q o.*

ćhav/o, -e *s.m.* băiat (copil sau flăcău) de etnie rromă; în sens mai larg (la școală):

elev; *ćhaves* pe băiat (copil, elev); *le*

ćhavesθar de către elev (copil, băiat); *le*

ćhaven pe copii (elevi, băieți); *le*

ćhavenθe în (la) elevi (copii, băieți); *le*

ćhavenθar de către elevi (băieți, copii); *le*

ćhavenqe elevilor (copiilor, băieților); *le*

ćhavençar cu copiii (elevii, băieții).

ćhavorrenq/o, -i, -e, -e *adj.* de copilași (băiețași, flăcăiași), al (a, ai, ale) copilașilor (băiețașilor, flăcăiașilor).

ćhav/orro, -orre *s.m. dim.* copilaș, ~i, băiețaș, ~i; flăcăiaș, ~i.

ćhej, ~a *s.f. v. ć h a j.*

ćhib, ~a [~æ] *s.f.* limb/ă, -i.

ćhibænq/o, -i, -e, -e *adj.* de limbi, al (a, ai, ale) limbilor.

ćhibæq/o, -i, -e, -e *adj.* de limbă, al (a, ai, ale) limbii.

ćhibæqor/o, -i, -e, -e *adj. v. ć h i b æ q o.*

ćhib,,nq/o, -i, -e, -e *adj. v. ć h i b æ n q o.*

ćhibutn/o, -i, -e, -e *adj.* lingvistic, ~ă, ~i, ~e.

ćhihor, ~a *s.m. v. ć h o r.*

čhinærni/i, -æ s.f. 1. mașin/ă, -i de tocat. 2. *angarenqi* ~ ascuțitoare.

čhini/pen [-mos], -mata s.m. 1. tăier/e, -i.

2. tăietur/ă, -i; decupaj, ~e. 3. *klasaqo*

čhidipen pauză (între orele de clasă);

školaqo čhinipen vacanță școlară.

čhinipnasq/oro, -iri, -ere, -ere adj. v.

č h i n i p n a s q o.

čhinipnasq/o, -i, -e, -e adj. de tăiere, al (a, ai, ale) tăierii; de pauză, al (a, ai, ale) pauzei; de vacanță, (al, ai, ale) vacanței.

čhind/o, -i, -e, -e adj. 1. tăi/at, -ată, -ați, -ate. 2. rupt de oboseală; *me sem čhindo* sunt rupt de oboseală.

čhor, ~a s.m. barbă, bărbî.

čhon, ~a s.m. lun/ă, -î.

čhudel (perf. *čhudæs*) vb. tr. a arunca, a azvârli; ~ *anθ-əl sa riga* a împrăștia.

čhudin/o, -i, -e, -e adj. arunc/at, -ată, -ați, ate; împrăști/at, -ată, -ați, -ate.

čhur/i, -æ s.f. cuțit, ~e.

čhurik, ~a s.f. v. *č h u r i*

D

dad, ~a s.m. tată, tați; (p.ext.) *dada* părinți.

dadenq/o, -i, -e, -e adj. de tați, al (a, ai, ale) taților (părinților); părint/esc, -ească, -ești, -ești.

dadesq/o, -i, -e, -e adj. de tată, al (a, ai, ale) tatălui; părint/esc, -ească, -ești, -ești.

daxn/o, -i, -e, -e adj. drept, dreaptă, drepți, drepte [v. și: *čáco*].

daj, ~a s.f. mam/ă, -e.

dajaq/o, -i, -e, -e adj. de mamă, al (a, ai, ale) mamei; matern, ~ă, ~i, ~e.

dajkaxn/i, -æ s.f. cloșcă, cloști.

dandenq/o, -i, -e, -e adj. de dinți, al (a, ai, ale) dinților; dentar, ~ă, ~i, ~e; ~i *morni* perie de dinți.

dâr/o, -uræ s.m. v. *d e n i p e n*.

das, ~a s.m. 1. creștin, ~i. 2. gagi/o, -i.

dašti (perf. *daštisardæs*) vb. v. *a ś t i*.

decembra s.f. (luna) decembrie.

decizi/a, -e s.f. decizi/e, -i.

dej, ~a v. *d a j*.

dekorutn/o, -i, -e, -e adj. decor/at, -ată, -ați, -ate.

del (perf. *dias*, *dæs*) vb. tr. a da; *dindoj* dând.

delimitaciaq/o, -i, -e, -e adj. de

delimitare (demarcare), al (a, ai, ale)

delimitării (demarcării).

deni/pen [-mos], -mata s.m. cadou, ~uri; dar, ~uri.

deræv, ~a s.f. mare, mări.

derævæq/o, -i, -e, -e adj. de mare, al (a, ai, ale) mării; maritim, ~ă, ~i, ~e.

deś num. card. zece.

dešto num. ord. al zecelea, a zecea.

deśuduj num. card. doisprezece, douăsprezece.

deśudujto num. ord. al doisprezecelea, a douăsprezecea.

deśujekh num. card. unsprezece.

deśujekhto num. ord. al unsprezecelea, a unsprezecea.

dešupan num.card. cincisprezece.

dešupanto num.ord. al

cincisprezecelea, a cincisprezecea.

dešuśow num.card. şaisprezece.

dešuśowto num.ord. al şaisprezecelea, a şaisprezecea.

determinânto adj. invar. determinant, ~ă; determinan/ţi, -te.

determinâto adj. invar. detreminat, ~ă; detremin/aţi, -ate.

Devel, ~a s.m. 1. Dumnezeu, (rar)

Dumnezei.2. cer, ~uri

d,,s, ~a s.m. v. d î v e s.

d,,sesq/o, -i, -e, -e adj. v. d î v e s e s q o.

dialektikan/o, -i, -e, -e adj. dialectal, ~ă, ~i, ~e.

dialòg/o, -uræ s.m. v. dialog, ~uri.

diapozitiv/o, ~uræ s.m. v. diapozitiv, ~e.

didaktikan/o, -i, -e, -e adj. didactic, ~ă, ~i, ~e.

diferènc/a, -e s.f. diferenţ/ă, -e.

dikhel (perf. dikhlæs) vb. tr. a vedea; a

privi, a se uita; *dikh!* vezi! *dikhindoj*

văzând.

dikhipnasq/o, -i, -e, -e adj. v. d i k h i p n a s q o.

dikhi/pen [-mos], -mata s.m. veder/e, -i; privir/e, -i; *le dikhipnaça* cu vederea (privirea); *le dikhipnasθar* din privire.

dikhipnasq/o, -i, -e, -e adj. de vedere, al (a, ai, ale) vederii; de privire, al (a, ai, ale) privirii; de observare.

dikhl/o, -i, -e, -e adj. văz/ut, -ută, -uţi, -ute.

dikl/o, -e s.m. batic, ~uri; basma, ~le.

dikl/orro, -orre s.m. dim. baticuţ, ~e; batist/ă, -e.

dinglæl/o, -i, -e, -e adj. odihn/it, -ită, -iţi, -ite.

dingloel (perf. dinglisajlæs) vb.refl. a se odihni [v. şi: *hodinil pes*].

din/o, -i, -e, -e adj. dat, dată, daţi, date.

disk/o, -uræ s.m. disc, ~uri.

disoel (perf. dislæs) vb. intr. a răsări, a se face ziuă, a se lumina.

dis°tn/o, -i, -e, -e adj. oriental,

~ă ~i, ~e; de răsărit, de est.

divio adj. invar. sălbatic, ~ă, ~i, ~e.

diz, ~a s.f. 1.târg, ~uri; piaţă, pieţe.2. oraş, ~e.

diz/œrri, -œrræ s.f. dim. târguş/or, -oare; orăşel, ~e.

dizutn/o, -i, -e, -e adj. de târg; de piaţă; orăşen/esc, -ească, -eşti, -eşti.

dî, **dæ** s.m. suflet, ~e; inim/ă, -i; pântec, ~e.

dîves, ~a s.m. zi, zile; *æanavesqo* ~ zi onomastică; *biandipnasqo/biandimasqo* ~ zi de naştere.

dîvesarel (perf. dîvesardæs) vb. tr. a sărbători o zi.

dîvesenq/o, -i, -e, -e adj. de zile, al (a, ai, ale) zilelor.

dîvesesq/o, -i, -e, -e *adj.* de ziuă, al (a, ai, ale) zilei.

dîlgo, dîlzi *adj.* lung, ~ă; lungi, lungi.

dîrz/a, -e *s.f.* cârp/ă, -e; *khosipnasqi* ~a cârpă de şters.

dòktor/o, -uræ *s.m.* doctor, ~i.

dolalin, ~a *s.f.* leagăn, ~e [v. şi: *kùna*]

dolalin(av)el (*perf.* dolalindæs) *vb. tr.* a legăna.

dolalincel (*perf.* dolalinjas) *vb. tr. v. d o l a l i n (a) v e l.*

doræq/o, -i, -e, -e *adj.* de sfoară, al (a, ai, ale) sforii.

dor/i, -æ *s.f.* sfoară, sfori; frânghi/e, -i; *la doræça* cu sfoara.

dostatutn/o, -i, -e, -e *adj.* suficient, ~ă, suficien/ţi, -te.

doś, ~a *s.f.* greşeală, greşeli; eroare, erori; eroare, erori; vină, vini.

dośaq/o, -i, -e, -e *adj.* de greşeală, al (a, ai, ale) greşelii; eronat, ~ă, erona/ţi, -te.

došel (*perf.* dośljas) *v. d u ś e l.*

drabarel (*perf.* drabardæs) *vb. tr. 1.* a descânta cu ierburi; a lecui prin descântat.**2.** a ghici (citi) în palmă (cărţi, bobi, ghioc).**3.** a citi.

drakh, ~a *s.f.* strugur/e, -i.

drakhal/o, -i, -e, -e *adj.* brobon/at, -ată, -aţi, -ate, sub formă de boabe de strugure; popistr/at, -ată, -aţi, -ate.

drakhenq/o, -i, -e, -e *adj.* de struguri, al (a, ai, ale) strugurilor.

drež, ~a *s.f.* stog, ~uri; căpiţ/ă, -e.

drom, ~a *s.m. 1.* drum, ~uri.**2.** oară, ori; dată, dăţi.

dromarel (*perf.* dromardæs) *vb. tr. a* călători, a face drumuri.

dromesq/o, -i, -e, -e *adj.* de drum, al (a, ai, ale) drumului; de transport.

dromidud, ~a *s.f.* semafor, -oare.

dromidudesq/o, -i, -e, -e *adj.* de semafor, al (a, ai, ale) semaforului.

drom/orro, -orre *s.m.dim.* drumuleţ,

drun, ~a *s.f.* săge/ată, -ţi.

dubel, ~a *s.m.* castr/on, -oane, bo, ~uri; găleată, găleţi; ghivec/i, -e; *lulud, nqo* ~ ghiveci de flori.

dud, ~a *s.m.* lumin/ă, -i.

dudal/o, -i, -e, -e *adj. 1.* lumin/os, -oasă, -oşi, -oase.**2.** clar, ~ă, ~i, ~e.

dudesq/o, -i, -e, -e *adj.* de lumină, al (a, ai, ale) luminii; ~i *rovli* lustră; *dudesqe golnæ / biþlæ* becuri de iluminat.

dugràn/i, -æ *s.f.* furc/ă, -i

duj *num.card.* doi, două; *duje grasten* pe doi cai.

dujþenenq/o, -i, -e, -e *adj.* al (a, ai, ale) amândurora.

dujenq/o, -i, -e, -e *adj.* al (a, ai, ale) celor doi (două); *dujenqo vakæripen* dialog, conversaţie în doi.

dujto *num.ord.* al doilea, a doua.

dujvakæri/ pen [-mos], -mata *s.m.* dialog, ~uri.

dujvarn/o, -i, -e, -e *adj.* dubl/u, -i, -e, -e.

dùm/a, -e *s.f.* cuvânt, cuvinte; vorb/ă, -e.

dumesq/o, -i, -e, -e *adj.* de umăr, al (a, ai, ale) umărului.

dumultan/o, -i, -e *adj.* de demult.

dunavd/ĩ, -æ s.f. dun/ă, -e (de învelit).

dur *adv.* departe.

durærd/o, -i, -e, -e *adj.* îndepărt/at, -ată, -ați, -ate.

durærdomilaj, ~a s.m. toamn/ă, -e.

durærdomilajesq/o, -i, -e, -e *adj.* de toamnă, al (a, ai, ale) toamnei; tomnatic, ~ă, ~i, ~e.

duri/pen [-mos], -mata s.m. depărt/are, -ări.

durmilaj, ~a s.m. v. *d u r æ r d o m i l a j*.

durphirævn/o, -e s.m. teleferic, ~e.

duşel (*perf.* duşlæs) *vb.tr.* a mulge [var.: *doşel*]

E

e *art.* **1.** art. hot.f., ca variantă pentru art. hot. f. **i**: **e** rakli = **i** rakli. **2.** art.hot. f. și m., sg. și pl., la cazurile oblice: *e (le)* grastes pe cal; *e (la)* daja pe mama; *e (le)* grasten pe cai; *e (le)* dajan pe mame.

edici/a, -e s.f. ediți/e, -i.

editùr/a, -e s.f. editur/ă, -i.

edukàcia s.f. educație.

edukaciaq/o, -i, -e, -e *adj.* de educație, al (a, ai, ale) educației.

efta num. card. șapte.

eftàto num. ord. al șaptelea, a șaptea.

ekonomikan/o, -i, -e, -e *adj.* economic, ~ă, ~i, ~e.

ekskùrsi/a, -e s.f. excursi/e, -i.

eksperiènc/a, -e s.f. experienț/ă, -e.

eksplikàci/a, -e s.f. explicați/e, -i.

ekstràs/a, -e s.f. extras, ~e.

ekzistisarel (*perf.* ekzistisardæs) *vb. intr.* a exista.

elefânt/o, -uræ s.m. elefant, elefanți[
v. și *v a s t i n i*].

elemènt/o, -uræ s.m. element, ~e.

emblèm/a, -e s.f. emblem/ă, -e.

emociaq/o, -i, -e, -e *adj.* de emoție, al (a, ai, ale) emoției.

emòci/a, -e s.f. emoți/e, -i.

enæ num. card. nouă.

enæto num. ord. al nouălea, a noua.

etažèr/a, -e s.f. etajer/ă, -e.

evaluàci/a, -e s.f. evaluare, evaluări.

Ë

ël *art.hot. m.f., pl., la nom.:* ë(l) grasta caii; ë(l) daja mamele.

F

fàbrik/a, -e s.f. fabric/ă, -i.

fàkto, -ur æ s.m. fapt, ~e.

fàktor/o, -uræ s.m. factor, ~i.

famili/a, -e s.f. famili/e, -i; *e familiaθar* din familie; *e familiençar* din familii.

familiaq/o, -i, -e, -e *adj.* de familie, al (a, ai, ale) familiei; familial, ~ă, ~i, ~e.

familienq/o, -i, -e, -e *adj.* de familii, al (a, ai, ale) familiilor.

fantezi/a, -e s.f. fantezi/e, -i; *e*

fanteziaθar din fantezie.

fazàn/os, -uræ s.m. fazan, ~i.

februàra s.f. (luna) februarie.

felæstr/a, -e *s.f.* fereastră, ferestre.

fëlurin, ~a *s.f.* tei, tei.

fenomèn/o, -uræ *s.m.* fenomen, ~e.

ferig/a, -e *s.f.* ferig/ă, -i.

festivàl/o, -uræ *s.m.* festival, ~uri.

festivo *adj.* festiv, ~ă, ~i, ~e.

filatîn, ~a *s.f.* castel, ~e.

filmenq/o, -i, -e, -e *adj.* de filme, al (a, ai, ale) filmelor.

film/i, -æ *s.m.* v. *f ì l m o (s)*.

film/o(s), -uræ *s.m.* film, ~e.

fiś/a, -e *s.f.* fiş/ă, -e.

folklorikan/o, -i, -e, -e *adj.* folcloric, ~ă, ~i, ~e.

fonetikan/o, -i, -e, -e *adj.* fonetic, ~ă, ~i, ~e.

fonologikan/o, -i, -e, -e *adj.* fonologic, ~ă, ~i, ~e.

fòrm/a, -e *s.f.* form/ă, -e.

formenq/o, -i, -e, -e *adj.* de forme, al (a, ai, ale) formelor.

formisarel (*perf.* formisardæs) *vb. tr.* a forma.

formùl/a, -e *s.f.* formul/ă, -e.

fòr/o, -uræ *s.m.* v. *f ò r o s*.

fòr/os, -uræ *s.m.* oraş, ~e; *foronθar* din oraşe; *foronθe* în (la) oraşe; *forosθe* în (la) oraş.

forosq/o, -i, -e, -e *adj.* de oraş, al (a, ai, ale) oraşului; oraşen/esc, -ească, -eşti, -eşti.

forutn/o, -i, -e, -e *adj.* citadin, ~ă, ~i, ~e; oraşen/esc, -ească, -eşti, -eşti.

fòtbalò *s.m.* fotbal.

fotbalosq/o, -i, -e, -e *adj.* de fotbal, al (a, ai, ale) fotbalului.

fotografi/a, -e *s.f.* fotografi/e, -i.

fràz/a, -e *s.f.* fraz/ă, -e.

frazaq/o, -i, -e, -e *adj.* de frază, al (a, ai, ale) frazei.

friś *adj. invar.* proasp/ăt, -ătă, -eţi, -ete.

fruktenq/o, -i, -e, -e *adj.* de fructe, al (a, ai, ale) fructelor.

frùkt/o, -uræ *s.m.* fruct, ~e [v. şi *pherr*].

G

gad, ~a *s.m.* cămaşă, cămaşi.

gad/orro, -orre *s.m.* cămaşuţ/ă, -e.

ga-ga! *interj.* ga-ga-ga!

galbenærd/o, -i, -e, -e *adj.* îngăllben/it, -ită, -iţi, -ite.

galbenal/o, -i, -e, -e *adj.* gălbui, ~e; gălbui, gălbui.

gàlben/o, -a [*căld.:-i*] *adj.* galben, ~ă, ~i, ~e [v. şi: *zîlto*].

gàr/a, -e *adj.* gară, gări.

garavd/o, -i, -e, -e *adj.* ascuns, ~ă; ascunşi, ascunse.

garavel (*perf.* garavdæs) *vb. a* ascunde.

gav, ~a *s.m.* sat, ~e; *le gavenθar* din (de la) sate; *le gavenθe* din (de la) sate; *le gavesθe* din (de la) sat.

gavesq/o, -i, -e, -e *adj.* de sat, al (a, ai, ale) satului.

gavutn/o, -i, -e, -e *adj.* săt/esc, -ească, -ești, -ești.

gazenq/o, -i, -e, -e *adj.* de gaze, al (a, ai, ale) gazelor; ~o *bov* aragaz.

general *adv.* (la modul) general, în general.

generàlo *adj. invar.* general, ~ă, ~i, ~e.

geografiaq/o, -i, -e, -e *adj.* de geografie, al (a, ai, ale) geografiei.

geografikan/o, -i, -e, -e *adj.* geografic, ~ă, ~i, ~e.

ges *v. d* „, *s.*

gilabel (*perf.* gilabadæs) *vb. tr.* a cânta (solo, nu la instrument); *gilabandoj* cântând.

gilæq/o, -i, -e, -e *adj.* de cântec, al (a, ai, ale) cântecului.

gili, -æ *s.f.* cântec, ~e.

gimnàstika *s.f.* gimnastică.

gimnastikaq/o, -i, -e, -e *adj.* de gimnastică, al (a, ai, ale) gimnasticii.

gin, ~a *s.m.* număr, numere; *e gineça* cu număr.

ginal/o, -i, -e, -e *adj.* numer/os, -oasă, -oși, -oase.

ginavn/i, -æ *s.f.* numeral, ~e.

gini/pen, [-mos], -mata *s.m.* numărare, numărăt/oare, -ori; numerotați/e, -i.

girai/pen, [-mos], -mata *s.m.* introducer/e, -i.

giravutn/o, -i, -e, -e *adj.* introductiv, ~ă, ~i, ~e.

girel (*perf.* girdæs) *vb. intr.* a intra; a pătrunde; a răzbi; *giravindoj* introducând.

giri/pen [-mos], -mata *s.m.* intr/are, -ări.

giv, ~a *s.m.* grâu, grâne.

givesq/o, -i, -e, -e *adj.* de grâu, al (a, ai, ale) grâului.

gi, gæ *s.m.* v. d î

gînsàk/o, -uræ *s.m.* gâscan, ~i.

glind/a, -e *s.f.* oglindă, oglinzi.

glòb/a, -e *s.f.* amen/dă, -zi.

godæl/o, -i, -e, -e *adj.* înțelept, ~ă; înțelep/ți, -te; cu minte.

godæq/o, -i, -e, -e *adj.* de minte, al (a, ai, ale) minții.

godærd/o, -i, -e, -e *adj.* înțelepț/it, -ită, -iți, -ite; conștient, ~ă, conștienți, conștiente.

godæver *adj. invar.* deștep, deșteaptă, deștepți, deștepte; cu minte.

godæveri/pen [-mos], -mata *s.m.* deșteptăciun/e, -i; înțelepciun/e, -i; priceper/e, -i.

godî, -æ *s.f.* minte, minți; creier, creiere; la *godæça* cu mintea;

godî/pen, [-mos], -mata *s.m.* gândir/e, -i; reflecti/e, -i.

goj, ~a *s.m.* cârn/at, -ați.

goln/i, -æ *s.m.* ming/e, -i; *dudæqe* ~ æ / bi†læ becuri.

gòm/a, -e *s.f.* gum/ă, -e.

gon/o, -e *s.m.* sac, ~i.

gon/orro, -orre *s.m. dim.* săculeț, ~e; *skolaqo* ~orro ghiozdan.

gramatikan/o, -i, -e, -e *adj.* gramatical, ~ă, ~i, ~e.

gramatikaq/o, -i, -e, -e *adj.* de gramatică,
al (a, ai, ale) gramaticii.

grànic/a, -e *adj.* graniț/a, -e.

grast, ~a *s.m.* cal, cai.

grastelin, ~a *s.f.* grajd, ~uri [v. și: *isin*].

grastor(n)aj *s.m.* (luna) aprilie.

grast-xer, ~a *s.m.* v. ‡ o r o.

grîz/a, -e *s.f.* grij/ă, -i; *la grižaça* cu grijă.

grupaq/o, -i, -e, -e *adj.* de grupă, al
(a, ai, ale) grupei.

gudli/pen [-mos], -mata *s.m.* v. *g u g l i*
p e n.

gudl/o, -i, -e, -e *adj.* dulce, dulce; dulci,
dulci.

gudlimasq/o, -i, -e, -e v. *g u d l i p n a s*
q o.

gudlipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de dulceață,
al (a, ai, ale) dulceții.

guglærd/o, -i, -e, -e *adj.* îndulc/it, -ită,
-iți, -ite.

guglimasq/o, -i, -e, -e *adj.* v. *g u g l i p n*
a s q o.

gugli/pen [-mos], -mata *s.m.* dulceață,
dulcețuri; dulce, dulciuri.

guglipnas/qo, -i, -e, -e *adj.* de dulceață,
al (a, ai, ale) dulceții.

gugl/o, -i, -e, -e *adj.* v. *g u d l o*.

gunojesq/o, -i, -e, -e *adj.* de gunoi, al (a,
ai, ale) gunoiului;

gunḡal/o, -i, -e, -e *adj.* gust/os, -oasă, -oși,
-oase.

gunḡand/o, -i, -e, -e *adj.* v. *g u n ‡ a l o*.

gurumn/i, -æ *s.f.* v. *g u r u v n i*.

guruvić/o, -uræ *s.m.* vițel, viței.

guruvn/i, -æ *s.f.* vac/ă, -i.

guruv/orro, -orre *s.m. dim.* vițeluș, ~i;
tăuraș, ~i.

gutup, ~a *s.m.* gât, ~uri.

H

hàrnik/o, -a [*căld. h à r n i c i*] *adj.* harnic,
~ă, ~i, ~e.

haw-haw *interj.* ham-ham-ham!

hërbùz/o, -uræ *s.m.* pepen/e, -i.

hihikerel.

hipopotàm/o, - uræ *s.m.* hipopotam,
~i.

històri/a, -e *s.f.* istori/e, -i.

historikan/o, -i, -e, -e *adj.* istoric, ~ă, ~i,
~e.

hodinil (*perf. hodinisardæ*) *vb.refl.* ~
pes a se odihni [v. și *dìnglœl*].

hòjna *s.f.* oină.

horizònt/i, -æ *s.m.* v. *h o r i z ò n t o*.

horizònt/o, -uræ *s.m.* orizont, ~uri.

hotèl/i, -æ *s.m.* v. *h o t è l o*.

hotèl/o, -uræ *s.m.* hotel, ~uri.

X

xa/be(n) [-mos], -mata *s.m.* mânc/are,
-ăruri *xabematenθe* în mâncăruri;

xabelin, ~a *s.f.* alimentar/ă, -e.

xabematenq/o, -i, -e, -e *adj.* de-
mâncăruri, al (a, ai, ale) mâncărilor; ~i
šifonièra dulap de bucătărie.

xabemasq/o, -i, -e, -e *v. x a b e p n a s q*
o.

xabepnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de mâncare, al
(a, ai, ale) mâncării; culinar, ~ă, ~i, ~e; ~i
livni bucătărie.

xabzumavi/pen, [-mos], -mata *s.m.*
gustare, gustări.

xaćarel (*perf.* xaćardæs) *vb. tr.* a pricepe;
a percepe; a înțelege.

xaćarimatenq/o, -i, -e, -e *adj.* de
priceperi, al (a, ai, ale) priceperilor; de
percepții, al (a, ai, ale) percepțiilor.

xaćari/pen [-mos], -mata *s.m.* percepți/e,
priceper/e, -i; înțelegere/e, -i.

xaing, ~a *s.f. v. x a i n g.*

xaiv, ~a *s.m.* sanie, sănii; *e xaiveça* cu
sania.

xal (*perf.* xalæs) *vb. tr.* a mânca;

xalavel (*perf.* xalavdæs) *vb. tr. (căld.)* a
clăti, a spăla.

xalærel (*perf.* xalærdæs) *vb. tr. 1.* a face
pe cineva să înțeleagă, a explica, a
clarifica; *xalæringos [xalæringoj]*
înțelegând. **2.** a clăti, a limpezi [*var.:*
xalavel a clăti, a spăla (*căld.*); *xarikerla*
(*spoit.*) a limpezi, a clăti].

xalæri/pen [-mos]-, mata
s.m. explicați/e, -i.

xalœl (*perf.* xalœvdæs) *vb. v. x a l œ v*
e l.

xalœvel (*perf.* xalœvdæs) *vb. v. x a ć a*
r e l.

xalœvi/pen [-mos], -mata *s.m. v. x a-*
l æ r i p e n .

xamasq/o, -i, -e, -e *adj.* de mâncare, al (a,
ai, ale) mâncării; comestibil, ~ă, ~i, ~e,
~e.

xancî *adj., adv.* puțin, ~ă, ~i, ~e; puțin.

xândel (*perf.* xandæs) *vb. tr. v. x u n a v e l.*

xaning, ~a *s.f.* fântân/ă, -i..

xarikerla (*perf.* xarikerdas) *vb. tr.*
(*spoit.*) a limpezi, a clăti.

xarnes *adv.* pe scurt.

xarn/o, -i, -e, -e *adj.* scurt, ~ă, scur/ți,
-te.

xarr, ~a *s.f.* vale, văi.

xsarel (*perf.* xsardæs) *vb. tr.* a pierde.

xastral (*perf.* xastrajlæs) *vb. tr.* a scăpa
[*v. și skăpisarel*].

xatærel (*perf.* xatærdæs) *vb. tr. v. x a ć*
a r e l.

xer, ~a *s.m.* măgar, ~i.

xir/o, -e *s.m.* castrav/ete, -eți.

xiv, ~a [-æ] *s.f.* groapă, gropi; gaură,
găuri.

xîw, ~a *s.f. v. x i v.*

xilæd/a, -e *s.f. v. m î a.*

xoleva *s.m., pl.* pantaloni [*v.*
și.:pantalùna].

xomel/i, -æ *s.f.* cocoloș, ~i ,bulgăr/e, -i
(de zăpadă); *xomel, nçar* cu bulgări de
zăpadă.

xramosard/o, -i, -e, -e *adj.* scris, ~ă,
scriși, scrise.

xramosarel (*perf.* xramosardæs) *vb. tr.* a
scrie.

xramosaripnasq/o, -i, -e *adj.* de scris, al (a, ai, ale) scrisului [*v. și l e k h a i p n a s q o*].

xuxurr, ~a *s.m.* ciuperc/ă, -i.

xuxural/o, -i, -e, -e *adj.* ca ciuperca, sub formă de ciupercă: ~ *Ôax* conopidă.

xulajarel (*perf.* xulajardæ*s*) *vb. tr.* a stăpâni, a domni, a gospodări.

xulavel (*perf.* xulavdæ*s*) *vb. 1. tr.* 1. a despărți, a împărți. 2. a pieptăna. 3. a grebla 2. (*refl.*) ~ *pes* a se pieptăna.

xum, ~a *s.m.* suc, ~uri; (*spoit.*) muc.

xumal/o, -i, -e, -e *adj. 1.* sucul/ent, -entă, -enți, -ente, zem/os, -oasă, -oși, -oase. 2. (*spoit.*) muc/os, -oasă, -oși, -oase.

xunavel (*perf.* xunavdæ*s*) *vb. tr.* a săpa.

xunavn/i, -æ *s.f.* sap/ă, -e.

xurævd/o(-i, -e, -e *adj.* îmbrăc/at, -ată, -ați, -ate.

xurævel (*perf.* xuræj|æ*s*) *vb. 1. intr.* a zbura. 2. *vb. tr.* (*perf.* xurævdæ*s*) a îmbrăca; 3. (*refl.*) ~ *pes* a se îmbrăca. **xurævipnasq/o, -i, -e, -e** *adj. 1.* de zbor, al (a, ai, ale) zborului. 2. de îmbrăcat; vestimentar, ~ă, ~i, ~e; ~e *kotora* articole vestimentare.

xurævn/o, -e *s.m.* avion, avioane.

xurdelin, ~a *s.f.* grădiniț/ă, -e; *e* *xurdelinœça* cu grădinița; *e*

xurdelinœθar din grădiniță.

xurd/o, -i, -e, -e *adj.* mărunț, ~ă, mărun/ți, -te; micuț, ~ă, ~i, ~e.

xurdorrenq/o, -i, -e, -e *adj.* al (a, ai, ale) copilașilor.

xurd/orro, -orre *s.m. dim.* copilaș, ~i; micuț, ~i; pici, pici.

xutel (*perf.* xutilæ*s*) *vb. tr., intr.* a sări.

xutipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de săritură. al (a, ai, ale) săriturii.

I

i *art. hot. f., sg, nom.: i* *ruvni* lupoaica [*var.: e*].

Ianuàra *s.f.* (luna) ianuarie.

ical/i, -æ *s.f.* ardei, ardei.

icalæq/o, -i, -e, -e *adj.* de ardei, al (a, ai, ale) ardeiului.

idè/a, -e *s.f.* idee, idei.

i-ha-i-ha! *interj.* i-ha-i-ha !

ihakerel (*perf.* ihakerdæ*s*) *vb. intr.* a rage.

il/o, -e *s.m.* inim/ă, -i[*v. și d î*].

ilustràci/a, -e *s.f.* ilustrați/e, -i;

ilustraciaθar din ilustrație.

imàgin/a, -e *s.f.* imagin/e, -i; *la ~aça* cu imaginea.

importànca *s.f.* importanță.

importanti/pen [-mos] *s.m.* importanță.

importànto *adj. invar. v. v a s t n o.*

imprèsi/a, -e *s.f.* impresi/e, -i.

industrialo *adj. invar.* industrial, ~ă, ~i, ~e.

informàci/a, -e *s.f.* informați/e, -i; *informaciençar* cu informații.

informacienq/o, -i, -e, -e *adj.* de informații, al (a, ai, ale) informațiilor; informațional, ~ă, ~i, ~e.

ingerd/o, -i, -e, -e *adj.* purt/at, -ată, -ați, -ate.

ingerel (*perf.* ingerdæs) *vb.tr.* a purta, a duce; a conduce; a susține (o conversație).

inklel (*perf.* inklæs, inklisto, inklisti) *vb.* *intr.* a ieși; a se desprinde.

inklist/o, -i, -e, -e *adj.* ieș/it, -ită, -iți, -ite.

inklœl (*perf.* inklæs) *vb. intr.* v. *in k l e l*.

instituci/a, -e *s.f.* instituție/e, -i.

institucienq/o(ro), -i(ri), -e(re), -e(re) *adj.* de instituții, al (a, ai, ale) instituțiilor; instituțional, ~ă, ~i, ~e.

intæl *prep., adv.* de dincolo de, dincolo de...

interesànto *adj. invar.* interesant, ~ă, interesanți, -te.

interès/o, -ură *s.m.* interes, ~e.

interesosq/o, -i, -e, -e *adj.* de interes, al (a, ai, ale) interesului.

interzèkci/a, -e *s.f.* interjecție/e, -i.

isi (*perf.* sas) *vb.* v. *s i*.

isin, ~a *s.f.* grajd, ~uri [v. și *grastelin*].

istemplai/pen [-mos], -mata *s.m.* folosir/e, -i, utiliz/are, -ări; întrebuinț/are, -ări.

istemal (*perf.* istemplăs) *vb. tr.* a folosi, a utiliza, a întrebuința.

istemalutn/o, -i, -e, -e *adj.* folosit/or, -oare, -ori, -oare.

isteml/o, -i, -e, -e *adj.* folos/it, -ită, -iți, -ite; utiliz/at, -ată, -ați, -ate; întrebuinț/at, -ată, -ați, -ate.

istòri/a, -e *s.f.* v. *h i s t ò r i a*.

istorikan/o, -i, -e, -e *adj.* v. *h i s t o r i k a n o*.

istrabul, ~ă *s.f.* v. *i z d r a b u l*.

istral *vb. intr.* v. *i z d r a l*.

istraln/o, -i, -e, -e *adj.* v. *i z d r a l n o*.

ità *interj.* iată!

iv, ~a *s.f.* zăpadă, zăpezi.

ivæ *adv.* degeaba, în zadar, pe degeaba.

ivend, ~a *s.m.* iarnă, ierni.

ivendesq/o, -i, -e, -e *adj.* de iarnă, al (a, ai, ale) iernii.

ivesq/o, -i, -e, -e *adj.* de zăpadă, al (a, ai, ale) zăpezii.

ivutn/o, -i, -e, -e *adj.* din (de) zăpadă.

izdrabul, -ă *s.f.* tobogan, ~e.

izdral (*perf.* izdrajlăs) *vb. intr.* a tremura.

izdraln/o, -i, -e, -e *adj.* tremurăt/or, -oare, -ori, -oare; alunec/os, - oasă, -oși, -oase..

..

îl *art.hot., m., f., pl., nom., var pentru* *ăl: îl grasta = ăl grasta; îl daja = ăl daja.*

J

jag, ~a *s.f.* foc, ~uri.

jagavn/i, -æ *s.f.* scăpărat/oare, -ori;

chibrit, ~uri [v. și *Òebli*].

jakh, ~a s.f. ochi, ochi; *le jakhançar* cu ochii.

jakhvalina s.f., pl. ochelari.

jakhvaṣṣval/o, -i, -e, -e adj. **1.** vigil/ent, -entă, enți, -ente; **2.** iscodit/or, -oare, -ori, -oare; curios, curioasă, curioși, curioase.

javin, ~a s.f. **1.** dimineață, dimineți [v. și *texarin*]. **2.** mic dejun.

javinaq/o, -i, -e, -e adj. de dimineață, al (a, ai, ale) dimineții; matinal, ~ă, ~i, ~e; de mic dejun.

jekh num. card. unu, una

jekhæq/o, -i, -e, -e adj. al (a, ai, ale) uneia.

jekhe num. card. (la cazurile oblice): ~ *grastes* pe un cal.

jekhesq/o, -i, -e, -e adj. al (a, ai, ale) unuia.

jekhi/pen [-mos], -mata s.m. **1.** unit/ate, -ăți. **2.** (număul) singular.

jekhto num. ord. primul, prima; întâiul, întâia.

jekhtoklasaq/o, -i, -e, -e adj. de clasa întâi.

jekhtomilaj, ~a s.m. primăvară, primăveri.

jekhtone num. ord. *jekhto* la cazurile

oblice: *le ~sopen* pe primii șerpi.

jekht/orro, -orre s.m. dim. ghiocel, ghiocel.

jonṣi/pen [-mos], -mata s.m. încurcătur/ă, -i; dezordin/e, -i, neorându/ală, -eli.

jorgovàn/o, -ură s.m. liliac, lilioci [v. și *lilavalo brung*].

jubil (perf. jubisardăs) vb. tr. v. *j u b i s a r e l*.

jubisarel (perf. jubisardăs) vb. tr. v. *k a m e l*.

jùlio s.m. (luna) iulie.

K

ka- prep. v. *k a j*.

kabor pron. interog. cât, câtă, câți, câte.

kadæ adv. așa.

kadaja pron., adj. dem. aceasta; ~ *bibi* mătușa aceasta.

kadala pron., adj. dem. aceștia, acestea; ~ *murśa* acești bărbați; ~ *ṭuvlæ* aceste femei (neveste); *kadalen* pe aceștia; *kadalæ* pe aceasta.

kadale pron., adj. dem. (la cazurile oblice): ~ *murśes* pe acest bărbat; ~ *murśen* pe acești bărbați; ~ *ṭuvlæ* pe această femeie; ~ *ṭuvlæn* pe aceste femei.

kadalesq/o, -i, -e, -e adj. dem. al (a, ai, ale) acestuia.

kadava pron., adj. dem. acesta; ~ *manuś* acest om.

kad/i, ă s.f. v. *s t a d î*.

kadova pron., adj. dem. (căld.) v. *k a d a v a*.

kaxn/i, -æ s.f. găin/ă, -i.

kaxnænq/o, -i, -e, -e adj. de găini, al (a, ai, ale) găinilor.

ka-i *prep. kaj "la" în formă elidată, înaintea art. hot. i.*

kaj *prep., adv., pron. 1. prep. la. 2. unde. 3. pron. interog.-rel. care.*

kaja *pron., adj. dem. v. k a d a j a.*

ka-jekhe *construcție formată din kaj + jekh (la cazurile oblice): la un (la o).*

kajθar *adv. v. k a θ a r.*

kajθe *adv. v. k a θ e.*

kak, ~a *s.m. unchi, unchi.*

kakosq/o, -i, -e, -e *adj. de unchi, al (a, ai, ale) unchiului.*

ka-l *prep. kaj "la" în formă elidată, înaintea art. hot. äl (sau il).*

kalendâr/i, -æ *s.m. v. k a l e n d à r o.*

kalendâr/o, -uræ *s.m. calendar, ~e.*

kal/o, -i, -e, -e *adj. negru, neagră, negri, negre.*

kaloerr/i, -æ *s.f. mur/ă, -e.*

kam 1. *(formant pentru exprimarea analitică a viitorului, provenit din vb. kamel "a dori, a vrea"): tu kam keres tu vei face (cf. exprimarea sintetică: tu keresa).*

kamel 1. *a vrea, a dori. 2. a iubi.*

kami/pen [-mos], -mata *s.m. dorinț/ă, -i, vrer/e, -i; iubir/e, -i.*

kamipnasq/o, -i, -e, -e *adj. de iubire, al (a, ai, ale) iubirii.*

kamlærel *(perf. kamlærdæs) vb. tr. a admira.*

kaml/o, -i, -e, -e *adj. iub/it, -ită, -iți, -ite.*

kampàn/a, -e *s.f. clopot, ~e.*

kan, ~a *s.m. urech/e, -i.*

kana *adv. 1. când. 2. dacă.*

kanavi *s.f. cânepă.*

kandavn/o, -i, -e, -e *adj. ascultăt/or, -oare, -ori, -oare.*

kandel *(perf. kandæes) vb. tr. a asculta.*

kangli(k), -æ [-ka] *s.f. 1. piepten/e, ~i 2. ©araqi ~ik greblă, ©araqe kanglika greble.*

kanral/o, -i, -e, -e *adj., subst. m. 1. adj. spin/os, -oase, -oși, -oase. 2. subst. m. polițai, polițai.*

kanr/o, -e *s.m. dim. spin, ~i; mărăcin/e, -i.*

kanutn/o, -i, -e, -e *adj. de auz, auditiv, ~ă, ~i, ~e.*

kanzürk/a, -e *s.f. arici, arici.*

ka-o *prep. kaj "la" în formă elidată, înaintea art. hot. o.*

karakteristikan/o, -i, -e, -e *adj. caracteristic, ~ă, ~i, ~e.*

karakteristik/a, -e *s.f. caracteristic/ă, -i.*

karakteristiko *adj. invar. caracteristic, ~ă, ~i, ~e.*

kardinàlo *adj. invar. cardinal, ~ă, ~i, ~e.*

karing *prep., adv. 1. prep. spre, înspre. 2. adv. încotro.*

Karpàci *s.m., pl. (munții) Carpați.*

karr/o, -e *s.m. v. k a n r o.*

kašt, ~a *s.m. lemn, ~e; (la căld.) pom, ~i; copac, ~i [v. r u k h].*

kaštal/o, -i, -e, -e *adj.* de lemn, al (a, ai, ale) lemnului.

kašter, ~a *s.m.* cârlig, ~e.

kaštesq/o, -i, -e, -e *adj.* de lemn, al (a, ai, ale) lemnului.

kaθar *pron. interog. kon la abl.:* de la (din, de /cătře/, despre, prin) cine.

kategòri/a, -e *s.f.* categori/e, -i.

kathe *adv.* aici.

kătrinc/a, -e *s.f.* catrinț/ă, -e; șorț, ~uri.

kàuz/a, -e *s.f.* cauz/ă, -e.

kava *pron.dem. v. k a d a v a.*

kavanòz/o, -uræ *s.m.* borcan, ~e.

kawa *pron.dem. v. k a v a.*

kazom *pron. interog.* cât, câtă, câți, câte.

kaθar *adv.* de unde.

kaθe *pron. interog. - rel.* la care.

kaθ-ël *prep.* [urmată de un substantiv, *m. sau f., la pl., articulat cu un art. hot.*] de la (din)...

kaθ-i *prep.* [urmată de un substantiv, *de gen f., la sg., articulat cu un art. hot.*] de la (din)...

kaθ-o *prep.* [urmată de un substantiv, *de gen m., la sg., articulat cu un art. hot.*] de la (din)...

ke *pron. interog. - rel.; conj.* ce; că.

k-e *prep. kaj "la" în formă elidată,*
înaintea art. hot. äl (sau il).

k-el *prep. v. k a - l.*

kèci *pron. interog.* cât, câtă, câți, câte.

ker(d)i/pen [-mos], -mata *s.m.1.* făcer/e, -i; constitui/e, -i, structur/are, -ări.
2. calit/ate, -ăți.

kerdin/o, -i, -e, -e *adj.* făc/ut, -ută, -uți, -ute.

kerel (*perf.* kerdæs) *vb. tr.* a face;
kerindoj(kerindos) făcând.

keri/pen, [-mos], -mata *s.m. v. k e r (d) i p e n.*

kerk/o, -i, -e, -e *adj.* amar, ~ă, ~i, ~e.

kernavn/i, -æ s.f. verb, ~e.

kernavnutn/o, -i, -e, -e *adj.* verbal, ~ă, ~i, ~e.

k-ël *prep. v. k a - l.*

kë *pron. interog. - rel., conj. v. k e.*

k-i *prep. kaj "la" în formă elidată,*
înaintea art. hot. i.

kidel (*perf.* kidæs) *vb. tr.* a aduna, a strânge.

kïmp/o, -uræ *s.m.* câmp, ~uri.

kind/o, -i, -e, -e *adj.* cumpăr/at, -ată, -ați, -ate.

kinel (*perf.* kidæs) *vb. tr.* a cumpăra.

kini/pen [-mos], -mata *s.m.* cumpărare, cumpărări; cumpărătur/ă, -i.

kinimatenq/o, -i, -e, -e *adj.* de cumpărături, al (a, ai, ale) cumpărăturilor.

kiral, ~a *s.m.* brânză, brânzeturi.

kiravel (*perf.* kiravdæs) *vb. tr.* a fierbe; a găti.

kiravn/o, -e *s.m.* bucătar, ~i.

kišaj, ~a *s.f.* nisip, ~uri.

kišajaq/o, -i, -e, -e *adj.* de nisip, al (a, ai, ale) nisipului.

kis-kis! *interj.* pis- pis!

klàs/a, -e *s.f.* clas/ă, -e.

klasaq/o, -i, -e, -e *adj.* de clasă, al (a, ai, ale) clasei.

klîma *s.f.* climă.

klîmăt/o, ~uræ *s.m.* climat, ~uri.

klinikenq/o, -i, -e, -e *adj.* de clinici, al (a, ai, ale) clinicilor.

k-o *prep.* **kaj** "la" în formă elidată, înaintea art. hot. **o**.

kobor *pron. interog.* cât, câtă, câți, câte.

kodæ *pron., adj. dem.* v. k o d o

j a.

kodo *pron., adj. dem.* v. k o d o v a.

kodoja *pron., adj., dem.* aceea, aia.

kodola *pron., adj. dem.* aceea, acelea; ăia, alea; *kodolen* pe aceea, pe acelea.

kodole *pron., adj. dem.* **kodola** la cazurile oblice: ~ *murşes* pe bărbat; ~ *murşen* pe bărbați; ~ *dajan* pe mamele acelea.

kodolesqe *pron. dem. (în dat.), funcționând ca adv.* de aceea; pentru aceea.

kodova *pron., adj. dem.* acela, ăla.

kolaver *pron., adj. dem. invar.* celălalt, cealaltă, ceilalți, celelalte.

kolèg/o, -uræ *s.m.* coleg, ~i.

kolin, ~a *s. m.* piept, ~uri.

kolivì/a, -e *s.f.* colivi/e, -i.

kolombìr/i, -æ *s.m.* v. k o l o m p ò r i.

kolompìri, -æ *s.m.* cartof, ~i.

kòmb/o, -uræ *s.m.* nod, ~uri.

komìn/a, -e *s.f.* coș, ~uri (pentru fum)[v. și: *thuvimb*].

komparàci/a, -e *s.f.* comparați/e, -i; *komparaciaθar* din (de la; prin) comparație.

komparativo *adj. invar.* comparativ, ~ă, ~i, ~e.

komplèto *adj. invar.* complet, ~ă, comple/ți, -te.

kon *pron. interog.* cine.

konceptisarel (*perf.* *konceptisardæ*s) *vb. tr.* a concepe.

konfiguràci/a, -e *s.f.* configurați/e, -i.

konfiguràci/a, -e *s.f.* configurați/e, -i.

konkret *adv.* (în mod) concret.

konkùrs/i, -æ *s.m.* v. k o n k ù r s o.

konkùrs/o, -uræ *s.m.* concurs, ~uri.

kòn/o(s), -uræ *s.m.* v. ś i ś à r k a.

konopìd/a, -e *s.f.* conopid/ă, -e.

konstrùkci/a, -e *s.f.* construcți/e, -i.

kontèkst/o, -uræ *s.m.* context, ~e.

kontekstualikan/o, -i, -e, -e *adj.* contextual, ~ă, ~i, ~e.

kontemplàci/a, -e *s.f.* contemplați/e, -i.

konÂùnkci/a, -e *s.f.* v. p h a n d a v n i.

korang/os, ~a *s.m.* cioroi, cioroi.

korèkci/a, -e *s.f.* corecți/e, -i.

korekt *adv.* (la modul) corect.

korèkto *adj. invar.* corect, ~ă, corec/ți, -te.

kòrk/orro, -orri, -orre, -orre *adj.* singur, ~ă, ~i, ~e.

korkorrutn/o, -i, -e, -e *adj.* singular, ~ă, ~i, ~e; monolog/at, -ată, -ați, -ate.

kornîs/a, -e *s.f.* corniș/ă, -e.

korr, ~a *s.f.* gât, ~uri.

korraeq/o, -i, -e, -e *adj.* de gât, al (a, ai, ale) gâtului.

kothe *adv.* acolo.

kotkodák! *interj.* cotcodac!

kotor, ~a *s.m.* 1. bucată, bucăți. 2. *klasaqo* ~ lecție.

kotorærd/o, -i, -e, -e *adj.* bucăț/it, -ită, -iți, -ite.

kotorærel (*perf.* **kotorærdæs**) *vb.tr.* a bucați, a face bucăți.

kotorrenq/o, -i, -e, -e *adj.* al (a, ai, ale) bucaților; al (a, ai, ale) lecțiilor, de lecții.

kotoresq/o, -i, -e, -e *adj.* 1. de bucată, al (a, ai, ale) bucății. 2. de lecție, al (a, ai, ale) lecției.

kotoresq/oro, -iri, -ere, -ere *adj.* *v. k o t o r e s q o.*

kotorvaꞥl/o, -i, -e, -e *adj.* robust, ~ă, robuști, robuste.

Kotroćèni *s.m., pl.* Cotroceni; *O* ~

Kherva† Palatul Cotroceni.

kovl/o, -i, -e, -e *adj.* 1. moale, moale, moi, moi. 2. blând, ~ă, blânzi, blânde.

kozom *pron. interog.* cât, câtă, câți, câte.

Krăcùno *s.m.* Crăciun.

krăcunosq/o, -i, -e, -e *adj.* de Crăciun, al (a, ai, ale) Crăciunului.

krèd/a, -e *s.f.* cret/ă, -e.

krèm/a, -e *s.f.* crem/ă, -e; *kremaça* cu cremă.

krìn/o, -uræ *s.m.* crin, ~i.

kristar, ~a *s.m.* cuti/e, -i [*v. și moxtonorro*].

kritèri/a, -e *s.f.* criteri/u, -i.

krîl/o, -uræ [*v. și b a š*]

kùbo, -uræ *s.m.* cub, ~uri.

kukin, ~a *s.f.* bob, boabe; grăunte, grăunți.

kukurìgu! *interj.* cucurigu!

kukurùz/a, -e *s.f.* *v. k u k u r ù z i.*

kukurùz/i, -æ *s.m.* *v. k u k u r ù z o.*

kukurùz/o, -uræ *s.m.* porumb, ~i.

kultùr/a, -e *s.f.* cultur/ă, -i.

kulturæq/o, -i, -e, -e *adj.* de cultură, al (a, ai, ale) culturii.

kùn/a, -e *s.f.* *v. d o l a l i n.*

kun/i, -æ *s.f.* cot, coate.

kunꞥ, ~a *s.f.* colț, ~uri.

kur/i, -æ *s.f.* cuvertur/ă, -i.

kurk/o, -e *s.m.* săptămân/ă, -i; duminic/ă, -i.

kurkesq/o, -i, -e, -e *adj.* de săptămână (duminică), al (a, ai, ale) săptămânii (duminicii).

kurung, ~a *s.f.* cioară, ciori.

kutì/a, -e *s.f.* cuti/e, -i.

Kh

khajn/i, -æ *s.f.* *v. k a x n i.*

kham, ~a *s.m.* soare, sori.

khamal/o, -i, -e, -e *adj.* *v. k h a m u t n o.*

khamesq/o, -i, -e, -e *adj.* de soare, al (a, ai, ale) soarelui.

khamutn/o, -i, -e, -e *adj.* însor/it, -ită, -iți, -ite.

khanæq/o, -i, -e, -e *adj.* *v. k a x n æ q o.*

khan(d)il/o, -i, -e, -e *adj.* v. *k h a n d i n o*.

khandin/o, -i, -e, -e *adj.* putur/os, -oasă, -oși, - oase.

khanger/i, -æ *s.f.* biseric/ă, -i.

khard/o, -i, -e, -e *adj.* chem/at, -ată, -ați, -ate; poft/it, -ită, -iți, -ite; invit/at, -ată, -ați, -ate [var. *akhardo*].

kharel (*perf.* *kharedæs*) *vb. tr.* a striga, a chema; a invita [var. *akharel*].

khari/pen [-mos], -mata *s.m.* chem/are, -ări; invitați/e, -i.

khaselin, ~a *s.f.* hambar, ~e, fânar, ~e, sopr/on, -oane.

khasesq/o, -i, -e, -e *adj.* de fân, al (a, ai, ale) fânăului.

khasesqipunṭ, ~a *s.m.* căpiț/ă, -e (de fân).

khelel (*perf.* *kheldæs*) *vb. intr., tr.* a juca, a dansa.

kheli/pen [-mos], -mata *s.m.* joc, ~uri; *le khelipnaça* cu jocul.

khelipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de joc, al (a, ai, ale) jocului.

khelnorr/o, -e *s.m. dim.* jucări/e, -i.

kher, ~a *s.m.* cas/ă, -e.

kher, -æ *s.f.* cizm/ă, -e; *xarne* ~ æ cizme scurte, ghete.

kheral *adv.* de acasă.

khare *adv.* acasă.

kheresq/o, -i, -e, -e *adj.* de casă, al (a, ai, ale) casei.

kherkotor, ~a *s.m.* încăper/e, -i [v. și: *livni; sòba*].

kher/orro, -orre *s.m. dim.* căsuț/ă, -e.

kherutn/o, -i, -e, -e *adj.* domestic, ~ă, ~i, ~e.

khervaṭ, ~a *s.m.* palat, ~e.

khervaṭsesq/o, -i, -e, -e *adj.* de palat, al (a, ai, ale) palatului.

khetanes *adv.* în comun, împreună, laolaltă.

khetan/o, -i, -e, -e *adj.* comun, ~ă, ~i, ~e.

khetani/pen [-mos], -mata *s.m.*

comunit/ate, -ăți; colectivit/ate, -ăți; *o siklœvnenqo* ~pen colectivitatea de elevi.

khil *s.m.* 1.unt.2.(în dial. *urs. are conotație vulgară*).

khor/orro, -orre *s.m. dim.* ulcioraș, ~e.

khosipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de șters, de ștergere; ~i *dirza* cârpă de șters.

khosn/o, -e *s.f.* ștergăt/or, -oare.

khosn/orri, -orræ *s.f.* 1. (*nakhesqi*) batist/ă, -e. 2. ștergătoare, cârp/ă, -e de șters [= *khosipnasqi dirza*]

khur, ~æ *s.f.* călcâi, ~e; copit/ă, -e.

khur/o, -e *s.m.* mânăz, mânji.

L

la *pron. pers. voj la cazul acuz.* pe ea, o.

labærel (*perf.* *labærdæs*) *vb. tr.* a

folosi, a utiliza; *labæringoj* (*labæringos*) folosind, utilizând.

labærd/o, -i, -e, -e *adj.* utiliz/at, -ată, -ați, -ate; folos/it, -ită, -iți, -ite.

labæri/pen [-mos], mata *s.m.* utiliz/are, -ări; folos/ire, -iri.

labn/o, -e *s.m.* mijl/oc, -oace; instrument, ~e, unealtă, unelte.

lačarel (*perf.lačærdæs*) *vb. tr.* a îmbunătăți, a ameliora; a repara; a corecta; a redresa; a aranja.

lačard/o, -i, -e, -e *adj.* îmbunătăț/it, -ită, -iți, -ite; amelior/at, -ată, -ați, -ate; repar/at, -ată, -ați, -ate; ordon/at, -ată, -ați, -ate.

lačari/pen [-mos], -mata *s.m.* 1.

îmbunătățir/e, -i; ameliorar/e, -i. 2.

repar/are, -ări; reparați/e, -i.

lačh/o, -i, -e, -e *adj.* bun, ~ă, ~i, ~e.

lačhes *adv.* bine.

lâmp/a, -e *s.f.* lampă, lămpi; *mezaqi* ~a veioză.

lan *pron. pers. v. l a.*

laq/o, -i, -e, -e *adj.* al (a, ai, ale) ei.

lav, ~a *s.m.* cuvânt, cuvinte; *le laveça* cu cuvântul; *le lavença(r)* cu cuvintele.

lav, ~a - mamujutn/o, -e *s.m.* antonim, ~e.

lavenq/o, -i, -e, -e *adj.* de cuvinte, al (a, ai, ale) cuvintelor.

lavenq/oro, -iri, -ere, -ere 1. *adj. v. l a v e n q o.* 2. *s.m.* (*învechit*) dicționar, ~e.

lavustik, ~a *s.f.* dicționar, ~e.

laθe *pron. pers. voj la cazul abl.* la (în) ea.

le *art. hot., pron. pers. 1. art. hot., m. (sg. și pl.), f. (pl.), la nom. și la cazurile oblice:* ~ *dades* pe tatăl; ~ *daden* pe tații; ~ *dajan* pe mamele. 2. *pron. pers. von, în*

formă apocopată [*cf. le(n)*], *la acuz., pl.* pe ei, îi, -i-; pe ele, le.

legùm/a, -e *adj. legum/ă, -e.*

lekhaipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de scris, al (a, ai, ale) scrisului; ~i *mez* masă de scris (birou) [*v. și x r a m o s a r i p n a s q o*].

leksikan/o, -i, -e, -e *adj. v. l e k s i k a (l i) k a n o.*

leksika(li)kan/o, -i, -e, -e *adj.* de lexic, lexical, ~ă, ~i, ~e.

lèksik/o, -uræ *s.m.* lexic, ~uri;

leksikosθar din lexic.

leksikosq/o, -i, -e, -e *adj.* de lexic, al (a, ai, ale) lexicului.

lel (*perf. lilæs*) *vb. intr.* a lua; *lindos* luând.

lëmuja/o, -i, -e, -e *adj.* lămâi/os, -oasă, -oși, -oase [*v. și: paşgàlbeno*].

len *pron. pers. von la acuz., pl.* pe ei, îi, -i-; pe ele, le.

lenq/o, -i, -e, -e *pron., adj. pos.* al (a, ai, ale) lor.

lenθar *pron. pers. von la abl.* de la (din; de (către); despre ei (ele); prin intermediul(grație, datorită) lor.

lenθe *pron. pers. von la locat.* în (la) ei (ele).

leòjk/a, -e *s.f. v. Ò a g a r n i.*

leopard/o, -uræ *s.m.* leopard, leoparzi.

les *pron. pers. vov la cazul acuz.* pe el, îl -l-.

lesq/o, -i, -e, -e *pron. pers. vov la cazul gen.* al (a, ai, ale) lui.

les0ar *pron. pers. vov la cazul ablat. din*

(de la; de(către), despre) el; prin

intermediul (grație, datorită) lui.

les0e *pron. pers. vov la cazul locat. la*

(în) el.

lèw/o(s), -uræ *s.m. v. Ò a g a r.*

li *conj. v. v i.*

licarel (*perf. licardæes*) *vb. tr.1. a*

fărâmița, a sfărâma; **2.** a pulveriza. **3.** a

fulgui; ~ *o iv* fulguie zăpada.

lil, ~**a** *s.m.* carte, cărți.

lilaval/o, -i, -e, -e *adj.* liliachi/u, -e, -i, -i;

violet, ~ă, viol/eți, -ete.

lingvistikan/o, -i, -e, -e *adj.* lingvistic,

~ă, ~i, ~e.

linos *s.m.in.*

literaturikan/o, -i, -e, -e *adj.* literar, ~ă,

~i, ~e.

livåd/a, -e *s.f.* livadă, livezi.

livnæq/o, -i, -e, -e *adj.* de cameră, al (a, ai, ale) camerei.

livn,,nq/o, -i, -e, -e *adj.* de camere, al (a, ai, ale) camerelor.

livn/i, -æ *s.f.* camer/ă, -e; încăper/e, -i;

sală, săli; *klasaqi* ~i sală de clasă;

sovipnasqi ~i dormitor; *bešipnasqi* ~i

sufragerie, living; *xabepnasqi* ~i / *ta†i*

bucătărie; *thovipnasqi* ~i (= *nangærlin*)

[sin. sòba ; kherkotor].

logikan/o, -i, -e, -e *adj.* logic, ~ă, ~i, ~e.

lokhæri/pen [-mos], -mata *s.m.* ușur/are,

-ări;ușurint/ă, -e; facilit/are, -ări;

înlesn/ire, -iri.

lokhorres *adv.* ușurel.

lokh/orro, -orri, -orre, -orre *adj.*

ușur/el, -ea [-ică], -ei, -ele.

lolan✱/i, -æ *s.f.* veveriț/ă, -e.

lol/i, -æ *subst. f.* (pătălăg/ea, -ele)

roși/e, -i.

lolikangl/i, -æ *s.f.* creastă/creste (de

cocoș, găină, curcan etc.)

lol/o, -i, -e, -e *adj.* roș/u, -ie, -ii, -ii.

loloærr/i, -æ *s.f.* pl.zmeură.

lonærd/o, -i, -e, -e *adj.* sâr/at, -ată, -ați,

-ate.

lopåt/a, -e *s.f.* lopată, lopeți.

lopînz, ~a *s.m. v. l u p u n z.*

loś, ~a *s.f.* bucuri/e, -i.

lośali/pen [-mos], -mata *s.m.* stare, stări

de bucuri/e, -i; *lośalipnaça* cu bucurie.

lośal/o, -i, -e, -e *adj.* bucur/os, -oasă,

-oși, -oase; vesel, ~ă, ~i, ~e.

lośanœl (*perf. lośajlæes*) *vb. refl.* a se

bucura.

loși/pen [-mos], -mata *s.m. v. l o ś a l i p*

e n.

lośœl (*perf. lośajlæes*) *vb. v. l o ś a n œ*

l.

lov/o, -e *s.m.* ban, ~i.

luludæl/o, -i, -e, -e *adj.* înflor/at, -ată,

-ați, -ate.

luludænq/o, -i, -e, -e *adj.* de flori, al (a,

ai, ale) florilor; ~*o vast* buchet de flori; ~*o*

dubel ghiveci de flori.

lulud,,nq/o, -i, -e, -e *adj.* l u l u d œ n q o.

lulud/i, -æ *s.f.* floare, flori; *luludênçar* cu flori;

luludœl (*perf.* luludisajlæs) *vb. intr.* a înflori, a se face floare.

luludœme *adj.* înflor/it, -ită, -iți, -ite.

lulug/i, -æ *s.f.* l u l u d î.

lùng/o, -o, -zi, -zi *adj.* lung, ~ă, ~i, ~i [*v. și sin. (în unele dialecte) uco; zinzardo*].

lupunz, ~a *s.m.1.* piedic/ă, -i. **2.** *s.f.* (*áchavni*) frân/ă, -e.

lupùnz/o, -uræ *s.m.* v. l u p u n z.

lupunzi/pen [-mos], -mata *s.m.* frân/are, -ări, obstrucțion/are, -ări; împiedicare, stânjenire.

lùstr/a, -e *s.f.* v. d u d e s q i r o v l i.

lutun/i, -æ *s.f.* curc/ă, -i.

lutun/o, -e *s.m.* curcan, -i [var. *xoraxano*

baÔno].

luv, ~a *s.m.* caban/ă, -e; colib/ă, -e.

luv/orro, -orre *s.m.* cuș/că, -ti; coteț, ~e; cocin/ă, -i; *khanœnqo ~orro* coteț de găini; *balano ~orro* cocină de porc.

M

màck/a, -e *s.f.* v. m ĩ c a.

madikh *conj.* deși; cu toate că.

mæw-mæw *interj.* miau- miau.

magâr/i, -æ *s.m.* v. x e r.

magazîn/o, -uræ *s.m.* magazin, ~e.

magnòli/a, -e *s.f.* magnoli/e, -i.

maj *adv.* mai [*v. și p o*].

majanglutn/o, -i, -e, -e *adj.* anteri/or, -oară, -ori, -oare; de mai înainte; primul, prima, primii, primele.

majmùn/a, -e *s.f.* maimuț/ă, -e.

majmùn/i, -æ *s.m.* maimuțoi, maimuțoi.

mak-mak! *interj.* mac - mac!

maladi/pen [-mos], -mata *s.m.* întâlñir/e, -i.

maladil/o, -i, -e, -e *adj.* întâlñ/it, -ită, -iți, -ite.

maladoel (*perf.* maladilæs) *vb. refl.* v.

m a l a d œ v e l.

maladoe/pen [-mos], -mata *s.m.* v. m a l a d i p e n.

maladoevel (*perf.* maladilæs) *vb. refl.* a se întâlñi.

màm/i, -æ *s.f.* bunic/ă, -i.

mamuxal/o, -i, -e, -e *adj.* porumbac, ~ă, ~i, ~e; pestriț, ~ă, ~i, ~e.

mamujutn/o, -i, -e, -e *adj.* opus, ~ă, opuși, opuse; ~e lava cuvinte cu sens opus.

man *pron. pers.* me la cazul acuz. pe mine, mă, m-.

mandai/pen [-mos], -mata *s.m.* semnificați/e, -i.

mangel (*perf.* manglæs) *vb. tr.* a cere, a ruga.

mangin, ~a *s.m.* marfă, mărfuri; *manginençar* cu mărfuri.

manresq/o, -i, -e, -e *adj.* de pâine, al (a, ai, ale) pâinii.

manr/o, -e *s.m.* pâin/e, -i.

manuś, ~a *s.m.* om, oameni; *manuśen* pe oameni; *manuśençar* cu oameni; *manuśenθar* de la (din), de (cătref) despre oameni; *manuśenθe* în(la) oameni.

manuśenq/o, -i, -e, -e *adj.* de oameni, al (a, ai, ale) oamenilor.

manuśesq/o, -i, -e, -e *adj.* de om, al (a, ai, ale) omului.

màp/a, -e *s.f.* hartă, hărţi.

măràro *s.m.* măràr.

marcdives, ~a *s.m.* (ziua, zilele de) marţi.

marel (*perf.* mardæſ) *vb. tr.* a bate; (despre praf) ~ o pràxo a scutura.

margarina *s.f.* margarină.

marn/o, -e *s.m.* v. *manro*.

màrta *s.f.* (luna) martie [v. şi *tirdara j*, *trintonaj*].

maruth, ~a *s.m.* nor, ~i.

maruthal/o, -i, -e, -e *adj.* nor/os, -oasă, -oşi, -oase.

mas, ~a *s.m.* carne, cărnuri; (*anat.*)organ, ~e.

masal/o, -i, -e, -e *adj.* cărn/os, -oasă, -oşi, -oase.

masàr/i, -æ *s.m.* măcelar, ~i.

masesq/o, -i, -e, -e *adj.* de carne, al (a, ai, ale) cărnii.

masxaln/o, -i, -e, -e *adj.* carnivor, ~ă, ~i, -e.

maşin/a, -i, -e, -e *s.f.* maşin/ă, -i.

maşkar, ~a *s.m.*, *prep.* 1. *s.m.* mijl/oc, -oace.; *maşkarençar* cu mijloace; brâu,

brâie. 2. *prep.* în mijlocul, în centrul; printre, între; dintre.

maşkarreàkci/a, -e *s.f.* reacţie reciprocă.

maşkarrelàci/a, -e *s.f.* interrelaţi/e, -i.

materiàl/i, -æ *s.m.* v. *materiàlo*.

materiàl/o, -uræ *s.m.* material, ~e.

me *pron. pers.* eu.

mekhel (*perf.* mekhlæſ) *vb. tr.* a lăsa; a părăsi; a ierta (despre păcate) [var.

mukhel].

melaxn/o, -i, -e, -e *adj.* maro; şaten, ~ă, ~i, ~e; castan/iu, -ie, -ii, -ii.

melal/o, -i, -e, -e *adj.* murdar, ~i, ~e, ~e.

men, ~æ *s.f.* gât, ~uri [v. şi: *korr*; *gutup*].

merel (*perf.* mulæſ) *vb. intr.* a muri.

mesmerigutn/o, -i, -e, -e *adj.* de miază-zi, de sus, sudic, ~ă, ~i, ~e..

mesmerutn/o, -i, -e, -e *adj.* v. *mesmerigutno*.

mesti/pen [-mos], -mata *s.m.* libert/ate, -ăţi.

mestes *adv.* (în mod) liber, degajat [v. şi *vestes*].

mest/o, -i, -e, -e *adj.* liber, ~ă, ~i, ~e.

metòd/a, -e *s.f.* metod/ă, -e; *metodençar* cu metode.

mètr/o, -uræ *s.m.* metr/u, -i.

metrò/wo, -uræ *s.m.* metrou, ~ri.

mez, ~a *s.f.* v. *mèza*.

mèza, -e *s.f.* masă, mese.

mezaq/o, -i, -e, -e *adj.* de masă, al (a, ai, ale) mesei; ~i *làmpa* veioză.

mezorr/i, -æ *s.f. dim.* măsuț/ă, -e;
rætcæqi ~i noptieră.

mïc/a, -e *s.f.* pisic/ă, -i; mât/ă, -e.

mi/a, -e *s.f.* mie, mii [v. *şi: xîlædɑ*].

mikrobùz/o, -uræ *s.m.* microbuz, ~e.

milaj, ~a *s.m.* vară, veri.

milajesq/o, -i, -e, -e, -e *adj.* de vară, al (a, ai, ale) verii.

minìstr/o, -uræ *s.m.* ministru, miniştri.

minimàlo *adj. invar.* minimal, ~ă, ~i, ~e.

ministèr/o, -uræ *s.m.* minister, ~e;
ministerosθar de la (din) minister.

ministerosq/o, -i, -e, -e *adj.* de minister, al (a, ai, ale) ministerului.

minoritèt/a, -e *adj.* minorit/ate, -ăţi.

minùt/a, -e *s.f. v. m i n ù t o.*

minùt/o, -uræ *s.m.* minut, ~e.

mirikl/o, -e *s.m.* măрге/a, -ele.

miriklùtn/o, -i, -e, -e *adj.* împodob/it, -ită, -iţi, -ite.

mir/o, -i, -e, -e *pron., adj. pos. v. m i r r o.*

mirr/o, -i, -e, -e *pron., adj. pos.* al meu, a mea, ai mei, ale mele.

misal, ~a *s.f.* exempl/u, -e.

misalæqe *adv.* de exemplu.

misìr, ~a *s.m. v. m i s ì r i.*

misìr/i, -æ *s.m.* porumb, ~i.

mìšk/a, -e *s.f.* **1.** (*spoit.*) urs, urşi.**2.** v. *şi: r i ć h (i n o).*

mišto *adv.* bine.

mïc/a, -e *s.f.* pisic/ă, -i.

mëndro *adj. invar.* mândr/u, -ă, -i, -e.

mînrr/o, -i, -e, -e *pron., adj. pos. v. m i r r o.*

mjawkerel (*perf.* mjawkerdæes) *vb.*
intr. a mieuna.

mjaw-mjaw *interj.* miau- miau.

mòbil/a, -e *s.f.* mobil/ă, -e.

mobilièr/o, -uræ *s.m.* mobilier, ~e;

mobilierur,,nq/o, -i, -e, -e *adj.* de mobilere, al (a, ai, ale) mobilierelor.

mobilime *adj. invar.* mobil/at, -ată, -aţi, -ate.

mòd/o, -uræ *s.m.* mod, ~uri.

modosq/o, -i, -e, -e *adj.* de mod, al (a, ai, ale) modului.

modulesq/o, -i, -e, -e *adj.* de modul, al (a, ai, ale) modulului.

modùl/o, -uræ *s.m.* modul, ~e.

moxton, ~a *s.m.* cufăr, cufere; ladă, lăzi; cuti/e, -i; *pustikenqo* ~ raft.

moxton/orro, -orre *s.m. dim.* cufăraş, ~e; lădiţ/ă, -e; cutiuţ/ă, -e, caset/ă, -e;
sapunesqo moxtonorro savonieră.

mol, ~æ *s.f.* vin, ~uri.

moli/pen [-mos], -mata *s.m.* valoare, valori; *molipnaça* cu valoare.

molkuć *adj. invar.* scump, ~ă, ~i, ~e; valor/os, -oasă, -oşi, -oase; costisit/or, -oare, -ori, -oare; preţi/os, -oasă, -oşi, -oase.

momel/i, -æ *s.f.* lumân/are, -ări.

momelœerr/i, -æ *s.f. (dim.)*

lumânor/ea, -ele; opaiț, ~e.

mentosq/o, -i, -e, -e *adj.* de moment,
al (a, ai, ale) momentului.

monumènt/o, -uræ *s.m.* moment, ~e.

morâl/a, -e *s.f.* moral/ă, -e.

morkòj, ~a *s.m.* morcov, ~i.

morn/i, -æ *s.f.* peri/e, -i: *dandenqi* ~i
perie de dinți.

mosq/o, -i, -e, -e *adj.* de gură, al (a, ai,
ale) gurii; de față, al (a, ai, ale) feței.

mothol (*perf.* mothovdæes) *vb. intr. v.* *m o t h o v e l*.

mothovel (*perf.* mothovdæes) *vb. intr.* a
spune; a vorbi; a relata, a expune.

mothovi/pen [-mos], -mata *s.m.* relat/are,
-ări; spuner/e, -i.

mothowd/o, -i, -e, -e *adj.* spus, ~ă, spu/și,
-se; vorb/it, -ită, -iți, -ite; relat/at, -ată,
-ați, -ate.

motorina *s.f.* motorină.

mùc/a, -e *s.f.* *v.* *m ĭ c a*.

mujalutn/o, -i, -e, -e *adj.*

reprezentativ, ~ă, ~i, ~e.

mujutnes *adv.* oral.

mujutn/o, -i, -e, -e *adj.* oral, ~ă, ~i, ~e.

mukhel (*perf.* mukhlæes) *v. vb. tr.* *m e k h e l*.

muniçipi/o, -uræ *s.m.* municipi/u, -i.

munr/o, -i, -e, -e *pron., adj. pos. v.* *m i r r o*.

mùr/a, -e *s.f.* *v.* *k a l œ r r i*.

mur/o, -i, -e, -e *pron., adj. pos. v.* *m u r r o*.

murr/o, -i, -e, -e *pron., adj. pos. v.* *m i r r o*.

murś, ~a *s.m.* bărb/at, -e.

murśesq/o, -i, -e, -e *adj.* de bărbat, al (a,
ai, ale) bărbatului.

murś/orro, -orre *s.m. dim. 1.* bărbăț/el,
-ei. **2.** (*anat.*) omușor, ~i.

musaj *adv.* musai.

mus/i, -æ *s.* antebrăț, ~e.

muśal (*perf.* muśajlæes) *vb. intr.* a
lenevi.

muśal/o, -i, -e, -e *adj. v.* *m u ś k a l o*.

muśkal/o, -i, -e, -e *adj. (spoit.) 1.* leneș,
~ă, ~i, ~e **2.** mirosit/or, -oare, -ori, -oare.

muwkerel (*perf.* muwkerdæes) *vb. intr.* a
mugi.

muzè/o, -uræ *s.m.* muzeu, muzee.

N

na *adv.* nu.

na-i (*constr. neg., formată din negația na*
și verbul si) nu există, nu este.

nais (*perf.* naisardæes) *vb. intr. v.* *n a i s a r e l*.

naisarel (*perf.* naisardæes) *vb. intr.* a
mulțumi.

naj, ~a *s.m.* deget, ~e.

najol (*perf.* najilæes) *vb. v.* *n a n œ v e l*.

nakh, ~a *s.m.* nas, ~uri.

nakhavel (*perf.* nakawdæes) *vb. tr. 1.* a
trece (ceva). **2.** a traduce.

nakhavi/pen [-mos], -mata *s.m.* **1.**

trece/e, -i., petrecer/e, -i a ceva prin

ceva. **2.** traducer/e, -i.

nakhel (*perf.* nakhlæes) *vb. tr., intr.* a

trece; a traversa.

nakhi/pen [-mos], -mata *s.m.* trece/e, -i

nan, ~a *s.f.* cadă, căzi.

nanærel (*perf.* nanærdæes) *vb. tr.* a

scălda, a face baie cuiva.

nanærlin, ~a *s.f.* baie, băi [= *thovipnasqi livni*].

nangærel (*perf.* nangærdæes) *vb. tr.* a

dezbrăca, a despuia.

nangi/pen [-mos], -mata *s.m.*

goliciun/e, -i.

nang/o, -i, -e, -e *adj.* gol, goală, goi,

goale; despui/at, -ată, -ați, -ate.

nangœ(ve)l (*perf.* nangilæes) *vb. refl.* a

se dezbrăca, a se despuia.

nangœ/pen [mos], -mata *s.m.*

îmbăier/e, -i.

nanœvel (*perf.* nanilæes) *vb. refl.* a se

scălda, a face baie [v. și: *najol*].

nanœpnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de baie,

napal so *constr.* după ce.

narcis/a, -e *s.f.* narcis/ă, -e.

nasul *adj. invar.* rău, rea, răi, rele.

nasuli/pen [-mos], -mata *s.m.* răutate,

răutăți.

nasvalenq/o, -i, -e, -e *adj.* de bolnavi, al

(a, ai, ale) bolnavilor.

nasval/o, -i, -e, -e *adj., subst. m. I. adj.*

bolnav, ~ă, ~i, ~e. **II. subst. m.** bolnav, ~i.

našel (*perf.* našlæes) *vb. intr.* a fugi, a

alerga; *našindoj* alergând.

n-aști (*perf.* n-aštisardæes) *constr. vb. v. n*
- a s t i s a r e l.

n-aštisarel *constr. vb. (formată din vb.*

aști(sar)el precedat de negația na) a nu

putea să..., a nu fi apt/capabil să facă/

întreprindă ceva; a nu fi posibil.

natûra *s.f.* natură.

naturaq/o, -i, -e, -e *adj.* de natură, al (a,

ai, ale) naturii.

nav, ~a *s.m.* nume, nume; denumir/e, -i.

navn/i, -æ *s.f.* substantiv, ~e.

næm/o, -uræ *s.m.* neam, ~uri [= *ratesqe pašutne*].

negativo *adj. invar.* negativ, ~ă, ~i, ~e.

nekobor *adj., pron. nehot.* câțva, câțava,
câțiva, câteva..

nepôt/a, -e *s.f.* nepoat/ă, -e [v. și. *ùnuka*].

nepôt/o, -uræ *s.m.* nep/ot, -oți [v. și:
ùnuko].

nesav/o, -i, -e, -e *pron., adj. nehot.* unul,
una, unii, unele.

nev/o, -i, -e, -e *adj.* nou, nouă, noi, noi.

ni *adv. v. n a.*

nić *adv.* nu; nici; deloc.

niklœl (*perf.* ninklæes) *vb. intr. v. n i n k*
l œ l.

nikerel (*perf.* nikerdæes) *vb. tr. v. n i n*
k e r e l.

ningerel (*perf.* ningerdæes) *vb. tr. v. i n*
g e r e l.

ningerd/o, -i, -e, -e *adj. v. i n g e r d o*.

ninkerd/o, -i, -e, -e *adj. v. n i n g e r d*
o.

ninkerel (*perf.* ninkerdæes) *vb. tr. v. n i*
n g e r e l.

ninklœl (*perf.* ninklæſ) *vb. intr.* *v. i n k*

l œ l.

nirel (*perf.* nirdæſ) *vb. tr.* a plivi.

nište *art. nehot., nom., pl.* niște.

nivèl/i, -æ *s.m. v. n i v è l o.*

nivèl/o, -uræ *s.m.* nivel, ~e.

niv/o, -e *s.m.* nivel, ~e; *nivosθe* la nivel.

nòcia, -e *s.f. v. n o j.*

nocienq/oro, -iri, -ere, -ere *adj.* de

noțiuni, al (a, ai, ale) noțiunilor.

noj, ~a *s.f.* noțiune/e, -i.

nordutn/o, -i, -e, -e *adj.* de nord, nordic,

~ă, ~i, ~e [*v. și vordorigutno*].

nòrm/a, -e *s.f.* norm/ă, -e.

notisarel (*perf.* notisardæſ) *vb. tr.* a

nota.

notil (*perf.* notisardæſ) *vb. tr. v. n o t i s*

a r e l.

novèmbra *s.f.* luna) noiembrie.

nùmaj *adv.* numai.

O

o *art. hot., pentru s.m., nom., sg. : o raklo*

băiatul.

obiectiv/o, -uræ *s.m.* obiectiv, ~e.

og/i, -æ *v. d î.*

oj *pron. pers. v. v o j.*

okàzi/a -e *s.f.* ocazi/e, -i; *la okaziaça* cu

ocazia.

okaziaq/o, -i, -e, -e *adj.* de ocazie, al (a, ai, ale) ocaziei.

okolaver *pron., adj. dem.* celălalt,

cealaltă, ceilalți, celelalte.

oktòbra *s.f.* (luna) octombrie.

omonim/o, -uræ *s.m.* omonim, ~e.

on *pron. pers. v. v o n.*

opaś, ~a *s.f. v. p a ś.*

òper/a, -e *s.f. (muz.)* oper/ă, -e.

opral *prep., adv.* deasupra; de deasupra; din sus.

opre *adv.* sus, deasupra, în partea de sus.

opr-i *constr. formată din prep. opral și*

art. hot. f., sg. i : opral i > opr-i :

deasupra; *opr-i phal* deasupra tablei.

opr-o *constr. formată din prep. opral și*

art. hot., m., sg. o : opral o > opr-o :

deasupra; *opr-o vurdon* desupra căruței.

òr/a, -e *s.f.* oră, ore.

oraq/o, -i, -e, -e *adj.* de oră, al (a, ai, ale)

orei; orar, ~ă, ~i, ~e.

orenq/o, -i, -e, -e *adj.* de ore, al (a, ai, ale) orelor.

orientàci/a, -e *s.f.* orient/are, -ări.

orientaciaq/o, -i, -e, -e *adj.* de orientare,

al (a, ai, ale) orientării.

othe *adv.* acolo.

ov *pron. pers. v. v o v.*

ovel (*perf.* ondilo; ondilæſ) *vb. intr.* a deveni.

oxtò *num. card. opt.*

oxtòto *num. ord.* al optulea, opta.

P

pa *prep.* (inclusiv în var. elidate: **p-i**, **p-o**, **p-ül** [ül]) pe.

paxarn/o, -e *s.m.* congelat/or, - oare.

paxoj, ~a *s.m.* gheață, ghețuri.

paxome *adj.* îngheț/at, -ată, -ați, -ate.

pajal/o, -i, -e, -e *adj.* p a n æ l o.

pa-l *constr.* formată din *prep. pa* urmată de art. hot. **ül** (sau: **il**): pe; *pa-l khera* pe case.

pal *prep.* **palal** în var. simplificată: *pal-o*; *pal-i*, *pal-ël* după.

pala' *prep.* **palal** în var. apocopată după.

palal *prep., adv.* după, în spatele; apoi.

palalprojektòr/o, -uræ *s.m.*

retroproiect/or, -oare.

palât/o, -uræ *s.m.* palat, ~e.

paleder *adv.* mai apoi, după aceea.

paledikhi/pen [-mos], -mata *s.m.1.*

reveder/e, -i. **2.** recapitul/are, -ări.

palem *adv.* iarăși, iar, din nou.

palemanel (*perf.* *palemandæes*) *vb. tr.* a readuce.

palemmaladi/pen [-mos], -mata *s.m.*

reîntâlnir/e, -i.

palikerel (*perf.* *palikerdæes*) *vb. intr.* a mulțumi.

pal-odova *loc.adv.* (formată din *pal(al)* și (*k*)*odova*) după aceea.

palpaledikhipnasq/o, -i, -e, -e *adj.*

retrospectiv, ~ă, ~i, ~e.

panair/i, -æ *s.m.* târg, ~uri, bâlci, ~uri.

panæ/o, -i, -e, -e *adj.* apos, apoasă, apoși, apoase.

panærel (*perf.* *panærdæes*) *vb. tr.* a uda; a da apă, a umezi.

panærn/i, -æ *s.f.* stropit/oare, -ori.

panesq/o, -i, -e, -e *adj.* p a n ,, s q o.

pan,,nq/o, -i, -e, -e *adj.* de ape, al (a, ai, ale) apelor.

pan,,sq/o, -i, -e, -e *adj.* de apă, al (a, ai, ale) apei.

pan/i, -æ *s.f.* apă, ape.

panœl (*perf.* *panilæes*) *vb. intr.* a deveni apă, a se transforma în apă.

pantalùn/a, -e *s.f.* pantalon, ~i [v. și *xoleva*].

pan✕ *num. card.* cinci.

pan✕to *num. ord.* al cincilea, a cincea.

papagâl/o, -uræ *s.m.* papagal, ~i; *le ~ençar* cu papagalii.

papin, ~a *s.f.* găscă, găști.

pâpu(s), ~uræ *s.m.* bunic, ~i.

paramîc/i, -a *s.f.* poveste, povești.

paraštuj *s.m.* vineri (ziua de vineri).

parikerel (*perf.* *parikerdæes*) *vb.intr.v. p a l i k e r e l*.

pàrk/o, -uræ *s.m.* parc, ~uri.

pàrk/os, -uræ *s.m.* parc, ~uri;

parkosθar din parc.

parn/o, -i, -e, -e *adj.* alb, ~ă, ~i, ~e.

paruvel (*perf.* *paruvdæes*) *vb. tr.* a schimba, a face schimb.

paruvi/pen [-mos], -mata *s.m.* schimb, ~uri; schimb/are, -ări.

parvarel (*perf.* parvardæſ) *vb. tr. v. p r a v a r e l*.

parvarn/o, -e *s.m. v. p r a v a r n o*.

pastern/o, -e *s.m.* șorț, ~uri [*v. și: kättrinca*].

pastren/o, -i *.sm. v. p a s t e r n o*.

paś *s.f., prep. I. s.f.* jumăt/ate, -ăți [*var.: dopaś; opaś*]. **II. prep.** (*paś* < *paśal*) lângă; *paś-o gav* lângă sat; *paś-i len* lângă gărlă; *paś- ěl rukha* lângă copaci.

paśa- *prep.* (*var. simplificată a prep. paśal*): lângă; *paśa-lenθe* lângă ei (ele); **paśal** *prep., adv. I. prep.* lângă, alături de. **II. adv.** pe lângă, pe aproape; de lângă.

paśasal (*perf.* paśasajlæſ) *vb. intr. v. a s a n d æ l*.

paśavi/pen [-mos], -mata *s.m.* împrejurim/e, -i.

paśgälben/o, -a [-i] *adj.* blond, ~ă, blonzi, blonde [*v. și: lēmujalo*]

paśe *adv.* aproape.

paśi/pen [-mos], -mata *s.m.* apropiere/e, -i.

paśkernavn/i, -æ *adv.* adverb, ~e.

paślærel (*perf.* paślærdæſ) *vb. tr. a* culca pe cineva.

paśmilaj, ~a *s.m.* primăv/ară, -eri [*sin. :ternomilaj, jekhtomilaj*].

paśmilaje *adv.* primăvara, în timpul primăverii.

paśmilaesq/o, -i, -e, -e *adj.* de primăvară, al (a, ai, ale) primăverii.

paśnavn/i, -æ *s.f.* adjectiv, ~e.

paśpajal/o, -i, -e, -e *adj. v. p a ś p a n æ l o*.

paśpanæ/o, -i, -e, -e *adj.* reavăn, reavănă, reveni, revene.

paśpaśutn/o, -i, -e, -e *adj.* rar, ~ă, ~i, ~e.

paśśilal/o, -i, -e, -e *adj.* răcor/os, -oasă, -oși, -oase.

paśsovel (*perf.* paśsovlæſ) *vb. intr. a* dormita.

paśśuk/o, -i, -e, -e *adj.* ofil/it, -ită, -iți, -ite.

paśutn/o, -i, -e, -e *adj.* apropi/at, -ată, -ați, -ate; limitrof, ~i, ~e, ~i.

pat/o, -e *s.m.* rond, ~uri, strat, ~uri (de flori).

pat/orro, -orre *s.m. dim.* strățuleț, ~e.

patradî *s.f.* sărbătoarea de Paște, paște.

patræ *s.f., pl. v. p a t r i n*.

patrin, ~a [-æ] *s.f.* frunz/ă, -e; *patrinençar* cu frunze.

pauj, ~a *s.m.* păun, ~i.

pärädäj/ka -ke [-ci] *s.f.* pătlăg/ea, -ele.

pätzunželo *s.m.* pătrunjel.

pe *pron. refl. v. p e s*.

p-el *constr. v. p-ë l*.

pedagogikan/o, -i, -e, -e *adj.* pedagogic, ~ă, ~i, ~e.

pekel (*perf.* peklæſ) *vb. tr. a* coace, a prăji, a frige; a pârlî.

peki/pen [-mos], -mata *s.m.* prăjir/e, -i; coacer/e, -i.

pek/o, -i, -e, -e *adj.* copt, coaptă, copti, coapte; prăj/it, -ită, -ți, -ite; fript, ~ă, frip/ți, -te; prăj/it, -ită, -iți, -ite; pârl/it, -ită, -iți, -ite; ars, ~ă, arși, arse..

pekœl (*perf.* peklæs) *vb. tr. v.* p e k e l.

p-ël *constr.* (formată prin elidarea voc. **a** din prep. **pa** înaintea art. hot. **ël**) *v.* p a - l.

pen *pron. refl.* (*p. a III-a, pl.*) se.

pendex, ~a *s.m.* alun/ă, -e.

pendexal/i, -æ *s.f.* veveriț/ă, -e.

pendexlin, ~a *s.f.* alun, ~i.

pendexn/i, -æ *s.f. v.* p e n d e x a l i.

penq/o, -i, -e, -e *pron., adj. pos.* al lor (propriu), a lor (proprie), ai lor (proprii), ale lor (proprii).

pentël/i, -æ *s.f.* pastel, ~uri, crei/on, -oane de ceară.

peravd/o, -i, -e, -e *adj.* dobor/ât, -âtă, -âți, -âte; dărâm/at, -ată, -ați, -ate.

peravel (*perf.* peravdæs) *vb. tr.* a doborî, a dărâma; a demola.

perdæq/o, -i, -e, -e *adj.* de perdea, al (a, ai, ale) perdelei; ~i rrovli galerie.

perd/i, -æ *s.f.* perd/ea, -ele.

perd/œrri, -œrræ *s.f., dim.* perdeluț/ă, -e.

perel (*perf.* pelæs) *vb. intr.* a cădea.

perfôrmer/o, -uræ *s.m.* performer, ~i.

per/o, -e *s.m.* cartier, ~e, mahala, ~le.

peròn/o, -uræ *s.m.* per/on, -oane.

perutnenq/o, -i, -e, -e *adj.* de vecini, al (a, ai, ale) vecinilor.

perutn/o, -i, -e, -e *adj., s.m. I. adj.* vecin, ~ă, ~i, ~e. **II. subst. m.:** vecin, ~i; *subst. f.:* vecin/ă, -e.

pes *pron. refl., p. a III-a, sg.* se.

pesq/o, -i, -e, -e *pron., adj. pos.* al său (personal), a sa (personală), ai săi (personali), ale sale (personale).

p-i *pron., adj. refl. în var. simplificată* < **pesqi** : a sa (personală).

piel (*perf.* pillæs) *vb. tr.* a bea.

pir/i, -æ *s.f.* oal/ă, -e.

pir/o, -e *s.m. v.* p i r r o.

pirr/o, -i, -e, -e *s.m. v.* p u n r o.

pisaj, ~a *s.f. (spoit.)* pisic/ă, -i [v. și: mÿca, şaneli].

pişel (*perf.* pişlæs) *vb. tr.* **1.** a măcina. **2.** (*rar: doşel*) a mulge.

piştir/i, -æ *s.f.* pros/op, -oape.

plăcal (*perf.* plăcandilæs) *vb. intr, tr.* a plăcea.

plăcandil/o, -i, -e, -e *adj.* plăc/ut, -ută, -uți, -ute.

plain, ~a *s.f.* munte, munți.

plainaq/o, -i, -e, -e *adj.* de munte, montan, ~ă, ~i, ~e, ~i.

plainenq/o, -i, -e, -e *adj.* de munți, al (a, ai, ale) munților.

plain/œrri, -œrræ *s.f., dim.* muntic/el, -ei.

plaj, ~a *s.m. 1. v.* p l a i n **2.** suiș, ~uri, urcuș, ~uri.

plajenq/o, -i, -e, -e *adj. v. p l a i n e n q*
o.

plakàt/a, -e *s.f. v. p l a k à t o.*

plakàt/o, -uræ *s.m.* afiş, ~e.

plàn/o, -uræ *s.m.* plan, ~uri.

plàstiko *adj. invar.* plastic, ~ă, ~i, ~e.

plàto *adj. invar.* plat, ~ă, plăți, plate.

plàz/a, -e *s.f.* plaj/ă, -e.

plàzaq/o, -i, -e, -e *adj.* de plajă, al (a, ai, ale) plajei; de litoral.

plòd/o, -uræ *s.m. v. p h e r r.*

plùg/o, -uræ *s.m.* plug, ~uri.

po *adv.* mai [v. *şi m a j*].

p-o *constr. v. prep. p a.*

podema *s. pl. v. b u z e x.*

podil (*perf. podisajlæ s*) *vb.refl. v. p o d*
î l..

podisarel (*p. perf. podisardæ s*) *vb. tr. v. p*
o d î s a r e l.

podîl (*perf. podîsajlæ s*) *vb. refl. ~*
pes a se încălţa.

podîsarel (*perf. podîsardæ s*) *vb. tr 1. a*
încălţa. 2. a potcovi.

poxtan, ~a *s.m.* postav, ~uri, pânz/ă, -e;
ţesătur/ă, -i; hus/ă, -e.

pokimasq/o, -i, -e, -e *adj.* de plată, al (a, ai, ale) plăţii.

pokinel (*perf. pokindæ s*) *vb. tr. a plăti,*
a achita.

ponæv/a, -e *s.f.* covoraş, ~e.

por/i, -æ *s.f.* coadă, cozi.

porik, ~a *s.f. v. p o r i.*

portokàl/a, -e *s.f.* portocal/ă, -e.

postin, ~a *s.m. v. p o s t i n.*

pòs/a, -e *s.f.* fular, ~e.

poşom *s.f.* lână.

poşomaq/o, -i, -e, -e *adj.* de lână, al (a, ai, ale) lânii.

pòst/a, -e *s.f.* poşt/ă, -e; *poštaθar* din (de la) poştă.

poštaq/o, -i, -e, -e *adj.* de poştă, al (a, ai, ale) poştei.

poştàs/i, -æ *s.m.* poştaş, ~i.

poştin, ~a *s.m.* blană, blănuri; şub/ă, -e;
coj/oc, -oace.

pòz/a, -e *s.f.* poz/ă, -e; fotografi/e, -i.

poşisarel (*perf. poşisardæ s*) *vb. tr. v.*
p o d î s a r e l.

pràxo *s.m.* praf; *marel o ~ a* scutura
praful.

pràktiko *adj. invar.* practic, ~ă, ~i, ~e.

pravarel (*perf. pravardæ s*) *vb. tr. a hrăni,*
a alimenta pe cineva. [var.: *parvarel*].

pravarn/o, -e *s.m.* întreţinător, ~i; tutor,
~i.

prdal *prep., adv. i n t æ l.*

prefektùr/a, -e *s.f.* prefectur/ă, -i.

preokupàci/e, -i *s.f.* preocup/are, -ări.

preparàci/a, -e *s.f.* pregătir/e, -i.

prestàci/a, -e *s.f.* prestaţi/e, -i.

prezentàci/a, -e *s.f.* prezent/are, -ări.

prezentisard/o, -i, -e, -e *adj.* prezent/at,
-ată, -aţi, -ate.

prezentisarel (*prezentisardæ s*) *vb. tr. a*
prezenta.

prezidènt/o, -uræ *s.m.* preşedin/te, -iţi.

primari/a, -e *s.f.* primări/e, -i.

primil (*perf. primisardæ s*) *vb. tr. p r i m*
i s a r e l.

primisarel (*perf.* primisardæes) *vb. tr.* a primi.

printisard/o, -i, -e, -e *adj.* tipăr/it, -ită, -iți, -ite.

prinȱandi/pen [-mos], -mata *s.m.* *p r i n ȱ a r i p e n.*

prinȱanel (*perf.* prinȱanglæes) *vb. tr. v.* *p r i n ȱ a r e l.*

prinȱard/o, -i, -e, -e *adj.* (re)cunosc/ut, -ută, -uți, -ute.

prinȱarel (*perf.* prinȱardæes) *vb. tr.* a (re)cunoaște.

prinȱari/pen [-mos], -mata *s.m.* (re)cunoașter/e, -i.

prinȱaripnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de (re)cunoaștere, al (a, ai, ale) (re)cunoașterii.

prinȱarn/i, -æ *s.f.* cunoscut/ă, -e.

prinȱarn/o, -e *s.m.* cunosc/ut, -uți.

problēm/a, -e *s.f.* problem/ă, -e.

procēs/o, -uræ *s.m.* proces, ~e.

prodũkci/a, -e *s.f.* producți/e, -i.

produsisarel (*perf.* produsisardæes) *vb. tr.* a produce.

prodũs/o, -uræ *s.m.* produs, ~e.

produsurenq/o, -i, -e, -e *adj.* de produse, al (a, ai, ale) produselor.

progràm/a, -e *s.f.* program/ă, -e.

programaq/o, -i, -e, -e *adj.* de programă, al (a, ai, ale) programei.

progràm/o, -uræ *s.m.* program, ~e.

pronũnci/a, -e *s.f.* *v a k æ r i p e n.*

propozìci/a, -e *s.f.* propoziți/e, -i.

propoziciaq/o, -i, -e, -e *adj.* de propoziție, al (a, ai, ale) propoziției.

provizi/a, -e *s.f.* provizi/e, -i.

pućhel (*perf.* pućhlæes) *vb. tr.* a întreba.

pućhi/pen [-mos], -mata *s.m.* întreb/are, -ări; chestiun/e, -i; *pućhimatençar* cu întrebări.

pućhimatenq/o, -i, -e, -e *adj.* de întrebări, al (a, ai, ale) întrebărilor.

pućhipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de întrebare, al (a, ai, ale) întrebării.

punrangœ(ve)l (*perf.* punrangisajlæes) *vb. refl.* a se descălța.

punr/o, -e *s.m.* pici/or, -oare.

punr/orro, -orre *s.m., dim.* picioruș, ~e; lăbuț/ă, -e.

puran/o, -i, -e, -e *adj.* vechi, veche, vechi, vechi.

purum, ~a *s.f.* ceapă, cepe.

pusavel (*perf.* pusawdæes) *vb. tr.* a înțepa.

pustik, ~a *s.f.* manual, ~e; carte, cărți; *pustikaθar* din manual; *pustikaθe* în manual.

pustikaq/o, -i, -e, -e *adj.* de manual, al (a, ai, ale) manualului.

pustikaq/oro, -iri, -ere, -ere *adj. v.* *p u s t i k a q o.*

pustikelin, ~a *s.f.* bibliotec/ă, -i.

pustikenq/o, -i, -e, -e *adj.* de manuale, al (a, ai, ale) manualelor; ~o *moxton* raft.

pustikvaȱ, ~a *s.m.* registr/u, -e; catal/og, -oage; *klasaqo* ~ *catalogul clasei.*

putard/o, -i, -e, -e *adj.* desch/is, -isă, -iși, -ise.

putardi/pen [-mos], -mata *s.m. v.* *p u t a r i p e n.*

putarel (*perf.* putardæſ) *vb. tr.* a

deschide.

putari/pen [-mos], -mata *s.m.*

deschider/e, -i.

putrel (*perf.* putardæſ) *vb. tr. v. p u t a r e l.*

puzgand/i, -æ *s.f.* patin/ă, -e; e

puzgand,,nșar cu patinele.

Ph

phabaj, ~a [phaba] *s.f.* măr, mere.

phabœvel (*perf.* phabulăſ) *vb. intr.* a se arde, a se bronză.

phakvaꜥval/o, -e *s.m. v. t r e ș.*

phal, ~a [-æ] *s.f.* **1.** scândur/ă, -i; blană, blăni. **2.** tabl/ă, -e (de scris) *kali* ~ [sau: skolaqi ~].

phal/œrri, -œrræ *s.f.* **1.** scânduric/ă, -i;

plăcuț/ă, -e. **2.** *gunojesqi* ~œrri fărăș.

phand, ~a *s.m.* bentiț/ă, -e, banderol/ă, -e.

phandavn/i, -æ *s.f.* conjuncți/e, -i [var.

konÂunkcia].

phandel (*perf.* phandlæſ) *vb. tr.* a lega.

phandlin, ~a [-æ] *s.f. v. p h a n d l*

i p e n 2.

phandli/pen [-mos], -mata *s.m.* **1.** legare,

legări; legătur/ă, -i. **2.** pușcări/e, -i.

phandipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de legătură, al (a, ai, ale) legăturii; ~e lava cuvinte de legătură.

phandl/o, -i, -e, -e *adj.* leg/at, -ată, -ați, -ate.

phangli/pen [-mos], -mata *s.m. v. p h a n d l i p e n.*

phanglipnasq/o, -i, -e, -e *adj. v. p h a n d l i p n a s q o.*

phangl/o, -i, -e, -e *adj. p h a n d l o.*

phari/pen [-mos], -mata *s.m.* greu/ate, -ăți; dificult/ate, -ăți; *pharipnasœ* în dificultate.

phar/o, -i, -e, -e *adj.* greu, grea, grei, grele.

phen, ~ă *s.f.* soră, surori.

phenăq/o, -i, -e, -e *adj.* de soră, al (a, ai, ale) surorii.

phendi/pen [-mos], -mata *s.m.* spuner/e, -i; zicer/e, -i; relat/are, -ări.

phendipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de spunere, (a, ai, ale) spunerii; de relatare, al (a, ai, ale) relatării.

phend/o, -i, -e, -e *adj.* spus, ~ă, spuși, spuse; zis, ~ă, ziși, zise; relat/at, -ată, -ați, -ate.

phenel (*perf.* phendă) *vb. intr., tr.* a zice, a spune; a relata.

pherdin/o, -i, -e, -e *adj. v. p h e r d o.*

pherd/o, -i, -e, -e *adj.* plin, ~ă, ~i, ~e;
umplut, ~ă, umplu/ți, -te.

pherel (*perf.* pherdăs) *vb. tr.* a umple; a acoperi (despre tematică).

pherr, ~æ *s.f.* fruct, ~e [v. și: plòdo, frùkto].

pherrelin, ~ă *s.f.* livadă, livezi.

pherrenq/o, -i, -e, -e *adj.* fructifer, ~ă, ~i, ~e; de fructe.

phir, ~ă *s.f.* pas, pași.

phiravd/o, -i, e, -e *adj.* plimb/at, -ată, -ați, -ate; purt/at, -ată, -ați, -ate.

phiravel (*perf.* phirawdăs) *vb. tr.* a plimba, a purta; *phirawindos* plimbând, purtând; a purta ceva, a umbla îmbrăcat în ceva.

phird/o, -i, e, -e *adj.* **1.** umbl/at, -ată, -ați, -ate; cutreier/at, -ată, -ați, -ate; colind/at, -ată, -ați. **2.** vers/at, -ată, -ați, -ate; experiment/at, -ată, -ați, -ate.

phirel (*perf.* phirdăs) *vb. intr.* a umbla, a colinda, a cutreiera; *phirindoj* umblând (colindând, cutreierând).

phirerel

phiri/pen [-mos], -mata *s.m.* umbl/are, -ări, umblet, ~e; plimb/are, -ări.

phiripnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de plimbare, al (a, ai, ale) plimbării; de voiaj, de călătorie.

phirn/o, -e *s.m.* artist, artiști [sin. artìsto].

phral, ~a *s.m.* frate, frați.

phralesq/o, -i, -e, -e *adj.* de frate, al (a, ai, ale) fratelui.

phralikan/o, -i, -e, -e *adj.* frăț/esc, -ească, -ești, -ești.

phrali/pen [-mos], -mata *s.m.* frați/e, -i.

phukl/o, -i, -e, -e *adj.* umfl/at, -ată, -ați, -ate.

phurdel (*perf.* phurdăs) *vb. intr.* a sufla; *i balval* ~ suflă vântul.

phurenq/o, -i, -e, -e *adj.* de bătrâni, al (a, ai, ale) bătrânilor; bătrân/esc, -ească, -ești, -ești.

phuresq/o, -i, -e, -e *adj.* de bătrân, al (a, ai, ale) bătrânului, bătrân/esc, -ească, -ești, -ești.

phur/i, -æ *adj., subst. f. I. adj.* bătrân/ă, ~e. **II. subst. f.** bătrân/ă, -e.

phur/o, -e *adj., subst. m. I. adj.* bătrân, ~i. **II. subst. m.** bătrân, ~i.

phurt, ~a [ă] *s.f.* pas, pași.

phus, ~a *s.m.* pai, ~e.

phusesq/o, -i, -e, -e *adj.* de pai, al (a, ai, ale) paiului.

phutærd/o, -i, -e, -e *adj.* mândr/u, -ă, -i, -e; fudul, ~ă, ~i, ~e; țănoș, ~i.

phuv, ~a [-æ] *s.f.* pământ, ~uri; ținut, ~uri; țară, țări.

phuvæq/o, -i, -e, -e *adj.* de pământ, al (a, ai, ale) pământului.

R

raén/i, -æ *s.f.* raț/ă, -e.

raén/o, -e *s.m.* rățoi, rățoi.

ràdi/o, -uræ *s.m.* radio, ~uri.

ràft/o(s), uræ *s.m.* raft, ~uri.

raxami

rajarel (*perf.* rajardæ*s*) *vb. tr.* a cârmui, a domni, a guverna.

raji/pen, [-mos], -mata *s.m.* **1.** domni/e, -i; *tirro* (*tœ*) *rajimos* domnia ta (dumneata). **2.** autorit/ate, -ăți. **3.** (*p. ext.*) guvern, ~e.

rakèt/a, -e *s.f.* rachet/ă, -e.

rakl/o, -i, -e, -e *s.m.* băi/at, -ieți.

rakhel (*perf.* rakhlæ*s*) *vb. tr.* a găsi
[*var.*: *a r a k h e l*].

rakhl/o, -i, -e, -e *adj.* găs/it, -ită, -iți, -ite; păz/it, -ită. -iți, -ite [*var.*: *a r a k h l o*].

rakhn/o, -e *s.m.* găsitör, ~i; paznic, ~i; îngrijitor, ~i.

ranól/o, -i, -e, -e *adj.* portocal/iu, -ie, -ii, -ii.

rang, ~a *s.f.* culoare, culori.

ranglærd/o, -i, -e, -e *adj.* color/at, -ată, -ați, -ate; ilustr/at, -ată, -ați, -ate; (*despre exprimare*) nuanț/at, -ată, -ați, -ate..

ranglærel (*perf.* ranglærdæ*s*) *vb. tr.* a colora; a ilustra.

rangl,,nq/o, -i, -e, -e *adj.* de culori, al (a, ai, ale) culorilor.

rangl/i, -æ *s.f.* vops/ea, -ele.

ranglime *adj. invar.* *v. r a n g l œ r d o.*

ranik, ~a *s.f.* ramur/ă, -i; creangă, crengi.

rat *s.m.* sânge.

ratesq/o, -i, -e, -e *adj.* de sânge, al (a, ai, ale) sângelui.

ratval/o, -i, -e, -e *adj.* sânger/os, -oasă, -oși, -oase

ræt, ~a [-æ] *s.f.* seară, seri; noapte, nopți.

rætæq/o, -i, -e, -e *adj.* de seară, al (a, ai, ale) serii; de noapte, al (a, ai, ale) nopții; ~i *mezorri* noptieră.

rætœ(rig)utn/o, -i, -e, -e *adj.* de vest, vestic, ~ă, ~i, ~e.

ræt^otn/o, -i, -e, -e *adj.v.* *r œ t œ (r i g) u t n o.*

realizisard/o, -i, -e, -e *adj.* realiz/at, -ată, -ați, -ate.

realizisarel (*perf.* realizisardæ*s*) *vb. tr.* a realiza.

rekapitulăci/a, -e *s.f.* recapitul/are, -ări.

rekomendăci/a, -e *s.f.* recomand/are, -ări.

relăci/a, -e *s.f.* relați/e, -i.

relacienq/o, -i, -e, -e *adj.* de relații, al (a, ai, ale) relațiilor.

relativo *adj. invar.* relativ, ~ă, ~i, ~e.

relevânto *adj.* relevant, ~ă, relevan/ți, ~te.

reliefosq/o, -i, -e, -e *adj.* de relief, al (a, ai, ale) reliefului.

reliëf/o, -uræ *s.m.* relief, ~uri.

rend, ~a *s.m.* **1.** rând, ~uri. **2.** ordin/e, -i.

rendarel (*perf.* rendardæ*s*) *vb. tr.* a rândui, a pune în ordine, a arnja.

rendavel (*perf.* rendavilæ*s*) *vb. tr.v.* *r e n d a r e l.*

rendval/o, -i, -e, -e *adj.* ordon/at, -ată, -ați, -ate; dichis/it, -ită, -iți, -ite.

reprezentăci/a, -e *s.f.* reprezent/are, -ări.

reprezentisard/o, -i, -e, -e *adj.*
 reprezent/at, -ată, -ați, -ate.
reprezentisarel (*perf.* reprezentisardæſ) *vb.intr.* a reprezenta.
res, ~a *s.f.* scop, ~uri; țel, ~uri; *la resaça* cu scopul; *le res,,n* ar din (de la) scopurile.
resaq/o, -i, -e, -e *adj.* de scop, al (a, ai, ale) scopului.
resel (*perf.* reslæſ) *vb. intr.* a ajunge; a fi suficient [*var.: a r e s e l*].
respektisarel (*perf.* respektisardæſ) *vb. tr.* a respecta.
respèkt/o(s), -uræ *s.m.* respect, ~e.
respektosq/o, -i, -e, -e *adj.* de respect, al (a, ai, ale) respectului; de politețe.
restaurànt/i, -æ *s.f.* *r e s t a u r à n t o.*
restaurànt/o, -uræ *s.m.* restaurant, ~e.
resun/i, -æ *s.f.* vulp/e, -i.
rezidènc/a, -e *s.f.* reședinț/ă, -e.
rezolvisarel (*perf.* rezolvisardæſ) *vb. tr.* a rezolva.
rezùlt/a, -e *s.f.* rezultat, ~e.
riéh, ~a *s.m.* urs, urși..
riéhin/o, -e *s.m. v.* *r i é h.*
riéhin/i, -æ *s.f.* ursoaic/ă, -e.
rig, ~a *s.f.* margin/e, -i, latur/ă, -i; parte, părți; pagin/ă, -i; *truposqe* ~a părțile corpului; *vakæripnasqe* ~a.
rigærd/o, -i, -e, -e *adj.* împărț/it, -ită, -iți, -ite.

rigærel (*perf.* rigærdæſ) *vb. tr.* a împărți, a delimita în părți.
rigenre
rigenq/o, -i, -e, -e *adj.* de părți, al (a, ai, ale) părților.
rodel (*perf.* rodæſ) *vb. tr.* a căuta;
rodindoj (rodindos) căutând.
ròkl/i, -æ *s.f.* rochi/e, -i.
rolesq/o, -i, -e, -e *adj.* de rol, al (a, ai, ale) rolului.
ròl/i, -æ *v. s.m.* *r ò l o.*
ròl/o, -uræ *s.m.* rol, ~uri.
rovbaşel (*perf.* rovbaşlæſ) *vb. intr.* a schelălăi, a scheuna.
rovel (*perf.* rovllæſ; rujas) *vb.intr., tr.*
 a plânge, a deplânge.
rovl/i, -æ *s.f.* băț, bețe; bast/on, -oane; cârj/ă, -e; *dudesqi* ~i lustră.
rovl/æerri, - æerræ *s.f. dim.* bețiș/or, -oare.
rozol/o, -i, -e, -e *adj.* roz, roză, rozi, roze.
rugil (*perf.* rugisardæſ) *vb. tr. v.* *r u g i s a r e l.*
rugisarel (*perf.* rugisardæſ) *vb. tr.* a ruga.
ruk, ~a *s.m.* pom, ~i, copac, ~i.
rukhenq/oro, -iri, -ere, -ere *adj. v.* *r u k h e n q o.*
rukhenq/o, -i, -e, -e *adj.* de pom (copac), al (a, ai, ale) pomilor (copacilor).

rukhesq/o, -i, -e, -e *adj.* de pom (copac),
al (a, ai, ale) pomului (copacului).

Rumùnia *s.f.* România.

rumuniaq/o, -i, -e, -e *adj.* din România,
al (a, ai, ale) României.

rumunikan/o, -i, -e, -e *adj.* român/esc,
-ască, -ești, -ești.

runȳ *s.f.* curent electric.

runȳkampàn/a, -e *s.f.* soneri/e, -i
electric/ă, -e.

rup *s.m.* argint.

ruthun/i, -æ *s.f.* nară, nări; rât, ~uri; bot,
~uri; mutr/ă, -e.

ruv, ~a *s.m.* lup, ~i.

ruvesq/o, -i, -e, -e *adj.* de lup, al (a, ai,
ale) lupului.

Rr

rroj, ~a *s.f.* lingur/ă, -i.

rroj/orri, orræ *s.f.* linguriț/ă, -e.

rrom, ~a *s.m.* rrom, ~i; bărb/at, -ați.

rroman/o, -i, -e, -e *adj.* rrom, ~ă, ~i, ~e;
(*ieșit din uz*) țigan, ~i.

rromn/i, -æ *s.f.* rrom/ea, -ele; rromn/ea,
-ele; (*ieșit din uz*) țigancă, țigănci.

rromn/œrri, -œrræ *s.f.* rromiț/ă, -e;
(*ieșit din uz*) țigăncuș/ă, -e.

S

sa *pron., adj. nehot. v. s a v o r r o.*

sàbato *s.m. v. s à v a t o.*

sàvato *s.m.* sâmbătă (ziua).

savatone *adv.* sâmbăta.

sad/o, -i, -e, -e *adj.* simplu, ~ă, ~i, ~e.

sajekh *adv., adj.* totuna, la fel; același,
aceeași, aceiași, aceleași.

sajekhvar *adv.* totodată.

sa-l *constr. formată din pron. nehot.*

sa(vorro) *urmat de art. hot. (nom., pl.) ăl*
[*il*]: toți, toate.

sàl/a, -e *s.f.* sală, săli.

salàm/i, -æ *s.m.* salam, ~uri.

salàt/a, -e *s.f.* salat/ă, -e.

sal/i, - æ *s.f.* cumnat/ă, -e.

sal/o, -e *s.m.* cumn/at, -ați.

saligàr/i, - æ *s.m.* melc, ~i.

salivàr/i, - æ *s.m.* căpăstru, căpestre.

samaj, ~a *s.m.*..anotimp, ~uri.

sanærel (*perf. sanærdæs*) *vb. tr. a*
subția.

sandàl/a, -e *s.f.* sandal/ă, -e.

san/o, -i, -e, -e *adj.* subțir/e, -i, -e, -e.

san/orro, -orri, -orre, -orre *adj., dim.*
subțir/el, -ică, -ei, -ele; grați/os, -oasă,
-oși, -oase..

sap, ~a *s.m.* șarpe, șerpi.

sàp/a, -e *s.f. v. x u n a v n i.*

sapunesq/o, -e, -e, -e *adj.* de săpun, al (a,
ai, ale) săpunului.

sapùn/i, -æ *s.m. v. s a p ù n o.*

sapùn/o, -uræ *s.m.* săpun, ~uri.

sarànda *num. card. patruzeci* [*var. :*
starvardeś].

saranes *adv.* analog, prin analogie.

sarani/pen [-mos], -mata *s.m.*.

analogi/e, -i.

saran/o, -i, -e, -e *adj.* anal/og, -oagă, -oage, -ogi.

sarkasq/o, -i, -e, -e *adj.* al (a, ai, ale) fieceăruia/ oricui.

sarkon *pron., adj. nehot. 1.*

fiecare. **2.** oricine.

sarm/a, -e *s.f.* sarma, ~le

sarnævn/i, -æ *s.f.* pronume, pronume.

sarsav/o, -i, -e, -e *adj., pron. nehot.* oricare.

sas *vb. (i)si la formele de trecut (perfect, imperfect și m.m.c. perf.)* a fost, era, fusese.

sasti/pen [-mos] *s.m.* sănătate.

sastipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de sănătate, al (a, ai, ale) sănătății.

sasto(vesto),

sast/o, -i, -e, -e *adj. 1.* întreg, întreagă, întregi, întregi. **2.** sănăt/os, -oasă, -oși, -oase.

sastresq/o, -i, -e, -e *adj.* de socru, al (a, ai, ale) socrului.

sastrësq/o, -i, -e, -e *adj.* de fier / metal, al (a, ai, ale) fierului / metalului.

sastr/i, -æ *s.m. 1.* fier, fiare. **2.** metal, ~e.

sastr/o, -e *s.m.* socr/u, -i.

sastrutn/o, -i, -e, -e *adj.* de (din) fier / metal; metalic, ~ă, ~i, ~e.

sasuj, ~a *s.f.* soacr/ă, -e.

savæq/o, -i, -e, -e *pron., adj. pos.* al (a, ai, ale) cărei.

savaxt *adv.* tot timpul, mereu.

savaxtun/o, -i, -e, -e *adj.* veșnic, ~ă, ~i, ~e.

savi/pen [-mos], -mata *s.m.* calit/ate, -ăți.

sav/o, -i, -e, -e *pron., adj. pos.* care; *saven* pe care (*acuz., pl.*); *saves* pe care (*acuz., sg.*); *savençar* cu care (*soc., pl.*).

sav/orro, -orri, -orre, -orre *pron., adj. nehot.* tot, toată, toți, toate.

saw/orre, -orri, -orre, -orre *pron., adj. nehot. v. s a v o r r o.*

sæ *pron., adj. nehot. v. s a.*

sel, ~æ *s.f.* națiun/e, -i.

selœrr, nq/orro, -irri, -ere, -erre *adj.* de minorități, al (a, ai, ale) minorităților.

sel/œrri, - œerræ *s.f.* minorit/ate, -ăți;

selœrr, nθar de la (din; dintre) minorități; etni/e, -i.

sem *vb. (i)si la ind. prez., p.I, sg.* eu sunt.

semn/orro, -orre *s.m., dim.* semn, ~e.

senatør/o, -uræ *s.m.* senator, ~i.

sèns/o, -uræ *s.m.* sens, ~uri.

sentimènt/o, -uræ *s.m.* sentiment, ~e.

sentimentosq/o, -i, -e *adj.* de sentiment, al (a, ai, ale) sentimentului.

septèmbra *s.f.* (luna) septembrie.

sèri/a, -e *s.f.* seri/e, -i.

sevl/i, -æ *s.f.* coș, ~uri.

si *vb.* a fi.

si(ne) *vb. (i)si la ind., prez., p. aIII-a, pl.* ei /ele sunt.

sigal/o, -i, -e, -e *adj.* urgent, ~ă, urgenți, urgente.

sigand/o, -i, -e, -e *adj. v. s i g a l o.*

sigærel (*perf. sigærdæs*) *vb. tr.* a grăbi (pe cineva, ceva).

sigæri/pen, [-mos], -mata *s.m.* grăbir/e,
-i; acceler/are, -ări.

sigo *adj. invar., adv. I. adj. invar.* rapid,
~ă, rapi/zi, -de. **II. adv.** 1. repede; în grabă.
2. curând; *sigos* 𐌺𐌹 la repezeală, în grabă;
în curând..

sigutn/o, -i, -e, -e *adj.* grabnic, ~ă, ~i, ~e;
rapid, ~ă, rapi/zi, -de; iute, iuți.

sigva 𐌿 *adj. invar.* ager, ~ă, ~i, ~e.

sikavd/o, -i, -e, -e *adj.* arăt/at, -ată, -ați,
-ate; indic/at, -ată, -ați, -ate; învăț/at, -ată,
-ați, -ate; instru/it, -ită, -iți, -ite.

sikavel (*perf.* sikavdæs) *vb. tr.* a arăta, a
ghida, a indica; (*inv.*) a învăța pe cineva;
sikavindoj / sikavindos arătând (ghidând /
indicând / învățând).

sikavimasq/o, -i, -e, -e *adj. v. s i k a v i p*
n a s q o.

sikavi/pen, [-mos], -mata *s.m.* instruir/e,
-i; indicați/e, -i; îndrum/are, -ări; ghid/are,
-ări; învățare.

sikavipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de instruire /
învățare, al (a, ai, ale) instruirii / învățării.

sikavn/o, -e *s.m.* 1. ghid, ghizi.;
îndrumător, ~i. 2. indicat/or, -oare. 3.
(*inv.*) învățător, ~i. 4. *balvalæ qo ~*
giruetă.

sikawd/o, -i, -e, -e *adj. v. s i k a v d o.*

sikawd/o, -i, -e, -e *adj. v. s i k a w d o.*

sikil/o, -i, -e, -e *adj. v. s i k l i l o.*

sikl. *s.f. (abrev. < siklærn/o, -i) v. s i k l*
æ r n o / s i k l æ r n i.

siklærd/o, -i, -e, -e *adj.* învăț/at, -ată, -ați,
-ate; instru/it, -ită, -iți, -ite; pred/at, -ată,
-ați, -ate.

siklærel (*perf.* siklærdæs) *vb. tr.* a

instrui / învăța pe cineva; *siklæ rindoj*

instruind / învățând.

siklæri/pen [-mos] *s.m.* învățământ,
predare.

siklæripnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de
învățământ, al (a, ai, ale) învățământului;
de predare, al (a, ai, ale) predării.

siklærlin, ~a *s.f.* cancelari/e, -i.

siklærnesq/o, -i, -e, -e *adj.* de profesor, al
(a, ai, ale) profesorului.

siklærn/i, -æ *s.f.* profesoar/ă, -e;
čhavenqi ~i învățătoare.

siklærn/o, -e *s.m.* profesor, ~i; *siklærnes*

pe profesor; *le siklærneça* cu profesorul;

siklærnesθar de la(de către) profesor;

siklærnesθe la profesor.

siklil/o, -i, -e, -e *adj.* instru/it, -ită, -iți,
-ite; deprins, ~ă, deprin/și, -se; învăț/at,
-ată, -ați, -ate.

siklæl (*perf.* siklilæs) *vb. intr.* a învăța
(a acumula cunoștințe învățând).

siklævi/pen [-mos], -mata *s.m.*

învăț/are, -ări; însușir/e, -i.

siklævnennq/o, -i, -e, -e *adj.* de elevi, al
(a, ai, ale) elevilor; ~o *khetanipen*
colectivitatea de elevi.

siklœvnesq/o, -i, -e, -e *adj.* de elev, al (a, ai, ale) elevului.

siklœvn/i, -æ *adj.* elev/ă, -e.

siklœvn/o, -e *s.m.* elev, ~i; *siklœvnen* pe elevi; *siklœvnes* pe elev; *le siklœvnençar* cu elevii; *le siklœvnenθar* de (către) elevi; *siklœvnenθe* la (în) elevi.

silâb/a, -e *s.f.* silab/ă, -e.

sinesas *vb.* **(i)si** *la imperf., p. a III-a, pl. (în unele dial.):* ei /ele erau.

sin\l/a, -e *s.f.* masă, mese.

sin/œrri, -œrræ *s.f., dim.* măsur/ă, -e.

sinonim/a, -e *s.f.* *s i n o n î m o.*

sinonim/o, -uræ *s.m.* sinonim, ~e.

sintâgm/a, -e *s.f.* sintagm/ă, -e.

sir *s.f.* usturoi.

sît/a, -e *s.f.* v. u © h a n d i.

sitoel (*perf.* sitîlæs) *vb. intr.* v. *s i k l œ l.*

situâci/a, -e *s.f.* situați/e, -i.

sivn/o, -e *s.m.* croitor, ~i.

sivo *adj. invar.* gri.

sî *vb.* v. *s i.*

skafed/î, -æ *s.f.* masă, mese; față, fețe de masă.

skamin(d), ~a *s.m.* scaun, ~e.

skâpisarel (*perf.* skâpisardæs) *vb. intr.*

v. *x a s t r a l.*

ski-phal, ski - phala *s.f.* schiu, ~uri; *le ski-phalençar* cu schiurile.

skòl/a, -e *s.f.* v. *ś k ò l a.*

skolaq/o, -i, -e, -e *adj.* v. *ś k o l a q o.*

slòbodo *adj. invar.* v. *m e s t o.*

so *pron. interog.-rel., conj. I. pron., ad.-interog.* ce. **II. conj.** că.

sòb/a, -e *s.f.* camer/ă, -e; încăper/e, -i[v. și: *livni*].

sociâlo *adj. invar.* social, ~ă, ~i, ~e.

socio-kulturalikan/o, -i, -e, -e *adj.* socio-cultural, ~ă, ~i, ~e.

sòde *pron. interog. (format din pron.*

interog.-rel. so + prep. românească de)

cât, câtă, câți, câte.

sòf/a, -e *s.f.* sofa, ~le; canap/ea, -ele.

so-l *constr. formată din pron. so și art.*

hot. ãl / ãl : *so-l duj* amândoi, ambii; amândouă, ambele.

solmisarel (*perf.* solmisardæs) *vb. tr. a* solfegia..

sombeşel (*perf.* sombeşlæs) *vb. intr.*

a se întruni, a face /a sta/ a participa la un consiliu/ la o adunare.

somdasn/o, -i, -e, -e *adj., subst. m, f. I.*

adj. membr/u, -ă, -i, -e. **II. subst. m.:**

somdasn/o, -e membr/u, -i (într-o

organizație etc.) *subst. m.:* *somdasn/i, -œ* membr/ă, -e.

somgodî/pen [-mos], -mata *s.m.*

conștientiz/are, -ări.

somşivi/pen [-mos], -mata *s.m.* viață în comun, coexistență, conviețuir/e, -i.

sosq/o, -i, -e, -e *pron. interog.-rel. so "*ce " (*în gen.*).

sosten/i, -æ [sostæ] *s.m.* izmană, izmene; chil/ot, -oți; șort, ~uri.

sosθar *pron. interog. so "ce" la cazul*
abl. de la (din) ce; din ce cauză.

sovdalin, ~a *s.f. v. s o v k h e r k o t o r.*
sovimasq/o, -i, -e, -e *adj. v. s o v i p n a*
s q o.

sovipnasq/o, -i, -e, -e *adj. de dormit.*

sovkherkotor, ~a *s.m. dormit/or, -oare*
[v. sin. sovdalin].

sovthan, ~a *s.m. pat, ~uri.*

soça *pron. interog.-rel. so "ce" la cazul*
soc.-instr. cu ce.

specifiko *adj. invar. specific, ~ă, ~i, ~e.*

spektākul/o, -uræ *s.m. spectacol, ~e.*

spidel (perf. spidæes) vb. tr. a împinge.

spitāl/o, -uræ *s.m. spital, ~e.*

sportivo *adj. sportiv, ~ă, ~i, ~e.*

spòrt/o, -uræ *s.m. sport, ~uri; sportosθar*
din sport.

sportosq/o, -i, -e, -e *adj. de sport, al (a,*
ai, ale) sportului.

s-s-s! *interj. s-s-s-s.*

stàci/a, -e *s.f. stați/e, -i.*

stadi, -æ *s.f. v. s t a d î.*

stadiòn/o, -uræ *s.m. stadi/on, -oane.*

stadî, -æ *s.f. șapcă, șepci; chipiu, ~uri;*
căciul/ă, -i [v. și kadî].

stard/o, -i, -e, -e *adj. v. a s t a r d o.*

starel (perf. stardæes) vb.tr. v. a s t a r e l.

strād/a, -e *adj. stradă, străzi.*

stradaq/o, -i, -e, -e *adj. de stradă, al (a,*
ai, ale) străzii.

strafin, ~a *s.f. fulger, ~e; străfulger/are,*
-ări.

strafinutn/o, -i, -e, -e *adj.*
(stră)fulgerăt/or, -oare, -ori,
-oare; strălucit/or, -oare, -ori, -oare.

stratègi/a, -e *s.f. strategi/e, -i.*

strižaresq/o, -i, -e, -e *adj. v. b e l u t e s q*
o.

strižâr/i, -æ *s.m. v. b e l u t.*

struktūr/a, -e *s.f. structur/ă, -i.*

sudutn/o, -i, -e, -e *adj. de (din) sud,*
sudic, ~ă, ~i, ~e.

sugèsti/a, -e *s.f. sugestii/e, -i.*

sumb, ~æ *s.f. sămânță, semințe (de*
plante).

sumbærel (perf. sumbærdæes) vb. tr. a
semăna, a însemăna.

sumunc/a, -e *s.f. v. s u m b æ .*

sung, ~a *s.f. miros, ~uri.*

sungal (perf. sungajlæes) vb. tr. a mirosi.

sun/o, -e *s.m. vis, ~e.*

superlativo *s.m. superlativ.*

surn/o, -i, -e, -e *adj. cenuș/iu, -ie, -ii, -ii;*
sur, ~ă, ~i, ~e [v. și u©haralo].

sur/o, -e *s.f. caz, ~uri, ocazi/e, -i [v. și*
abser].

suthan *s.m. v. s o v t h a n.*

suv, ~a [-æ] *s.f. ac, ~e.*

suval/o, -i, -e, -e *adj. cu ace.*

svak/o, -i, -e, -e *pron., adj. nehot. fiecare.*

svakonesq/o, -i, -e, -e *adj. al (a, ai, ale)*
fiecăruia.

svùnto *adj. sfânt, ~ă, sfîn/ți, -te.*

šagar, ~a *s.m.* leu, lei.
šagarn/i, - **æ** *s.f.* leoaic/ă, -e.
šax, ~a *s.m.* varză, verze.
šaj *vb. invar.* a putea.
šajarel (*perf.* šajardæes) *vb. tr.* a face posibil, a permite.
šaji/pen [mos], ~mata *s. m.* *v. š a j n i p e n.*
šajni/pen [mos], ~mata *s.m.* capacit/ate, -ăți, putință, -e.
šajnipnasq/o(ro), -i(ri), -e(re), -e(re) *adj.* de capacitate, al (a, ai, ale) capacității.
šajn/o, -i, -e, -e *adj.* 1. capabil, ~ă, ~i, ~e. 2. potențial, ~ă, ~i, ~e.
šajutni/pen [-mos], -mata *s.m.* posibilit/ate, -ăți.
šajutn/o, -i, -e, -e *adj.* posibil, ~ă, ~i, ~e.
šand/o, -i, -e, -e *adj.* calm, ~ă, ~i, ~e;
 linișt/it, -ită, -iți, -ite; blând, ~ă, blânzi, blânde.
šanel/i, -**æ** *s.f.* *v. m ĭ c a.*
šarel, ~a *s.m.* *v. d u r æ r d o m i l a j.*
šarelesq/o, -i, -e, -e *adj.* *v. d u r æ r d o m i l a j e s q o.*
šastrin, ~a *s.f.* arm/ă, -e.
šastrintr/o, -e *s.m.* vânător, ~i; pistolar, ~i, trăgător, ~i (cu arma).
šebl/i, -**æ** *s.f.* chibrit, ~uri [*v. și jagavni*].
šel, ~a *num. card.* sut/ă, -e.
šelto *num. ord.* al sutălea, a suta.
šeral *adv.* mai cu seamă, îndeosebi.

šerand, ~a *s.m.* căpătâi, ~e; pern/ă, -e.
šer/o, -e *s.m.* cap, ~ete.
šer/orro, -orre *s.m., dim.* căpș/or, -oare.
šerutn/o, -i, -e, -e *adj.* capital, ~ă, ~i, ~e; principal, ~ă, ~i, ~e.
šifonièr/a, -e *s.f.* *š i f o n i è r o.*
šil, ~a *s.m.* frig, ~uri.
šilal/o, -i, -e, -e *adj.* frigur/os, -oasă, -oși, -oase.
šilæl (*perf.* šilajlæes) *vb. intr.* a se face frig.
šin/a, -e *s.f.* șin/ă, -i.
šing, ~a *s.m.* corn, coarne.
šingal/o, -i, -e, -e *adj., subst. I. adj.* corn/ut, -ută, -uți, -ute; corn/os, -oase, -oși, -oase. **II. subst. m.:** poliț/ist, -iști.
šingl/i, -**æ** *s.f.* agraf/ă, -e.
šingvaḡl/o, -e *s.m.* cerb, ~i [*v. și ©èrbos*].
šir, ~a *s.m.* început, ~uri.
širdel (*perf.* širdæes) *vb. intr., tr.* a începe, a demara; *širdindoj* începând.
širdi/pen [-mos], -mata *s.m.* început, ~uri; începer/e, -i; *širdipnasθar* de la început.
širdipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de început, al (a, ai, ale) începutului.
širutn/o, -i, -e, -e *adj.* inițial, ~ă, ~i, ~e.
šisàrk/a, -e *s.f.* con, ~uri (de conifere).
šilavel (*perf.* šilavdæes) *vb. tr.* *v. š u l a v e l.*
škòl/a, -e *s.f.* școală, școli.
školaq/o, -i, -e, -e *adj.* de școală, al (a, ai, ale) școlii; ~o gonorro ghiozdan.
školutn/o, -i, -e, -e *adj.* școlar, ~i, ~e, ~e.

şofër/i, -æ *s.m.* v. *ş o f è r o*.

şofër/o, -uræ *s.m.* şofer, ~i.

şokolât/a, -e *s.f.* ciocolat/ă, -e.

şol, -æ *s.f.* fluierat, fluierăt/ură, -i;

sâsâit, sâsâitur/ă, -i.

şöldel (*perf.* şöldæes) *vb. intr., tr.* a

fluiera.

şopn/i, -æ *s.f.* scară, scări [v. şi *uklæni*].

şopnærel (*perf.* şopnærdæes) *vb. tr.* a
urca scările.

şoşoj, ~a *s.m.* iepur/e, -i.

şov *num. card.* şase.

şovto *num. ord.* al şaselea, a şasea.

şow *num. card.* v. *ş o v*.

ştampime *adj.* tipăr/it, -ită, -iţi, -ite.

ştar *num. card.* patru.

ştárto *num. ord.* al patrulea, a patra.

ştart/orro, -orre *s.m., dim.* caiet, ~e.

ştarvardeş *num. card.* patruzeci [v. şi
sarànda].

şudræl/o, -i, -e, -e *adj.* răcit/or, -oare,
-ori, -oare.

şudrærd/o, -i, -e, -e *adj.* refriger/at, -ată,
-aţi, -ate ;răc/it, -ită, -iţi, -ite.

şudræri/pen [-mos], -mata *s.m.*

refriger/are, -ări, congel/are, -ări.

şudrærn/o, -e *s.m.* frigider, ~e,

congelat/or, -oare.

şudri/pen [-mos], -mata *s.m.* răcoare;

răcir/e, -i.

şudr/o, -i, -e, -e *adj.* rece, rece, reci, reci.

şukar *adj. invar.* frum/os, -oasă, -oşi,
-oase.

şukari/pen [-mos] , -mata *s.m.*

frumuseţ/e, -i.

şuk/o, -i, -e, -e *adj.* usc/at, -ată, -aţi, -ate.

şulavel (*perf.* şulavdæes) *vb. tr.* a mătura.

şulavn/o, -e *s.m.* măturător, ~i.

şund/o, -i, -e, -e *adj.* auz/it, -ită, -iţi, -ite;

vest/it, -ită, -iţi, -ite; renum/it, -ită, -iţi,

-ite.

şunel (*perf.* şundæes) *vb. intr. tr.* a auzi;

a asculta, a audia.

şunipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de ascultare

/audiere; auditiv, ~ă, ~i, ~e.

şunitr/o, -e *s.m.* ascultător, ~i; auditor, ~i.

şùnk/a, -e *s.f.* şunc/ă, -i.

şut *s.m.* oţet.

şutal/o, -i, -e, -e *adj.* v. *ş u t l o*.

şutærel (*perf.* şutærdæes) *vb. tr.* a oţeti,
a acri; a acidula.

şutl/o, -i, -e, -e *adj.* oţet/it, -ită, -iţi, -ite;
acr/u, -ă, -i, -e, -e; acidul/at, -ată, -aţi, -ate.

şuval, ~a *s.f.* mătur/ă, -i; i *elektrikani* ~
aspiratorul.

şuzærel (*perf.* şuzærdæes) *vb. tr. v. u*
z æ r e l.

şuz/o, -i, -e, -e *adj.* v. *u ź o*.

T

tàbor/o, -uræ *s.m.* tabără, tabere; şatr/ă,
-e.

taxtaj, ~a *s.m.* pahar, ~e.

tàksi, ~uræ *s.m.* taxi, ~uri.

tal/o, -e *s.m.* baltă, bălţi.

tàlos (spoit.) *s.m.* barbă [v. și ③hor].

taml/o, -i, -e, -e *adj.* întunec/at, -ată, -ați, -ate, întunec/os, -at, -ată, -ați.

tamlipen *s.m.* întuneric.

tàmn/a, -e *s.f.* v. *d u r æ r d o m i l a j*.

tamnaq/o, -i, -e, -e *adj.* *d u r æ r d o m i l a j e s q o*.

tang *adj. invar.* îngust, ~ă, înguști, înguste; strâmt, ~ă, strâm/ți, -te; restrâns, ~ă, restrân/și, -se.

tar *postp. -θ a r* evidențiată ca *prep.* v. *-θ a r*.

taraz, ~a *s.m.* balanț/ă, -e; cântar, ~e.

tasavel (*perf.* *tasavdæ s*) *vb. tr.* a sufoca; a îneca, a înăbuși; a sugruma; a stinge.

tatæl/o, -i, -e, -e *adj.* căldur/os, -oasă, -oși, -oase.

tatærd/o, -i, -e, -e *adj.* încălz/it, -ită, -iți, -ite.

tatærel (*perf.* *tatærdæ s*) *vb. tr.* a încălzi, a face cald.

tatæri/pen [-mos], -mata *s.m.* încălzir/e, -i.

tati/pen [-mos], -mata *s.m.* căldur/ă, -i.

tat/o, -i, -e, -e *adj.* cald, ~ă, cal/zi, -de.

tatoel (*perf.* *talilæ s*) *vb. intr.* a se face cald, a se încălzi.

tàv/a, -e *s.f.* tavă, tăvi.

tavàn/o, ~uræ *s.m.* tavan, ~e.

tavanosq/o, -i, -e, -e *adj.* de tavan, al (a, ai, ale) tavanului; ~i *lùstra / rovli* lustră..

tazes *adv. (spoit.)* proasp/ăt, -ătă, -eți, -ete..

taꝥ/i, -æ *s.f.* bucătărie/e, -i [= *xabepnasqi livni*].

tætr/o, -uræ *s.m.* teatr/u, -e.

tætrosq/o, -i, -e, -e *adj.* de teatru, al (a, ai, ale) teatrului.

te *conj.* să; dacă.

tè/a, -e *s.m.* ceai, ~uri [*var.:* *éæjo*].

teaq/o, -i, -e, -e *adj.* de ceai, al (a, ai, ale) ceaiului.

texarin, ~a [-æ] *s.f.* dimine/ață, -ți [v. și *javin*].

texarinaq/o, -i, -e, -e *adj.* de dimineață, al (a, ai, ale) dimineții.

telal *prep., adv. I. prep.* sub, dedesubt. **II. adv.** de sub, de dedesubt; sub.

telærel (*perf.* *telærdæ s*) *vb. intr.* **1.** a pleca. **2.** a lăsa jos, a pune jos. **3.** a înjosi.

telæri/pen [-mos], mata *s.m.* plecare, plecări.

tele *adv.* jos; dedesubt.

teledikhærel (*teledikhærdæ s*) *vb. tr.* a subestima, a subaprecia.

telefonisarel (*perf.* *telefonisardæ s*) *vb. intr.* a telefona.

telefôn/o, ~uræ *s.m.* telef/on, -oane.

telegràm/a, -e *s.f.* telegram/ă, -e.

televizòr/i, -æ *s.m.* v. *t e l e v i z ò r o*.

televizòr/o(s), ~uræ *s.m.* televiz/or, -oare.

telidialèkt/a, -e *s.f.* v. *t e l i d i a l è k t o*.

telinòt/a, -e *s.f.* not/ă, -e de subsol.

telkarpatikan/o, -i, -e, -e *adj.* subcarpatic, ~ă, ~i, ~e.

tel- *prep.* v. *t e l a l*.

telœ(ve)l *vb. intr.* a se lăsa în jos, a coborî.

telphuvæq/o, -i, -e, -e *adj.*

subpământeian, ~ă, subpământen/i, -e.

telutn/o, -i, -e, -e *adj.* de jos; inferi/or,

-oară, -ori, -oare.

têm/a, -e *s.f.* tem/ă, -e; *temaθar* de la
(din) temă.

temàtik/a, -e *s.f.* tematic/ă, -i.

temperatùr/a, -e *s.f.* temperatur/ă, -i.

têniso *s.m.* tenis.

tenisosq/o, -i, -e, -e *adj.* de tenis, al (a,
ai, ale) tenisului.

teoretikan/o, -i, -e, -e *adj.* teoretic, ~ă, ~i,
~e.

terdipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de oprire, al
(a, ai, ale) opririi.

terdoel (*perf.* terdilæs) *vb. intr., tr.* a
opri, a înceta.

tern/o, -i, -e, -e *adj.* tânăr, ~ă, tiner/i, -e.

ternomilaj, ~a *s.m.* *v. p a s m i l a j.*

tetradîves, ~a *s.m.* (ziua de) miercuri,
zilele de miercuri.

tiâr/i, -æ *s.m.* farfuri/e, -i.

tîgr/o(s), ~uræ *s.m.* tigr/u, -i.

tiknenq/o, -i, -e, -e *adj.* de minori; al (a,
ai, ale) celor mici.

tikn/o, -i, -e, -e *adj.* mic, ~ă, ~i, ~i [var.:
cikno].

tiknorrenq/o, -i, -e, -e *adj.* al (a, ai, ale)
celor mici.

tîmp/o, ~uræ *s.m.* timp, ~uri.

timposq/o, -i, -e, -e *adj.* de timp, al (a, ai,
ale) timpului.

tint/a, -e *s.f.* cern/eală, -eluri.

tintaq/o, -i, -e, -e *adj.* de cerneală, al (a,
ai, ale) cernelii.

tirax, ~a *s.f.* pantof, ~i; condur, ~i;
încălț/are, -ări.

tiraxn/o, -e *s.m.* cizmar, ~i.

tîrdaraj *s.m.* martie.

tîr/o, -i, -e, -e *adj. pos.* *v. t i r r o.*

tîrr/o, -i, -e, -e *adj. pos.* al tău, a ta, ai tăi,
ale tale.

to *adj. pos.* (< *tirro*) *v. t i r r o.*

toalèt/a, -e *s.f.* toalet/ă, -e.

tòmna *s.f.* *v. d u r æ r d o m i l a j.*

tòp/a, -e *s.f.* (*spoit.*) ming/e, -i [v. și
golni].

tòrt/o ~uræ *s.m.* tort, torturi ;

guglipnasqo ~o / blàto tort [v.și: *blàto*].

tradel (*perf.* tradæs) *vb. tr.* a trimite; a
conduce; a mâna; a îndruma; *tradindoj*
trimițând.

tradin/o, -i, -e, -e *adj.* trimis, ~ă, trimiși,
trimise; cond/us, -usă, -uși, -use; dirij/at,
-ată, -ați, -ate.

tradi/pen [-mos], -mata *s.m.* trimiter/e,
-i; conducere/e, -i; dirij/are, -ări.

tragaver *adj. invar.* mobil, ~ă, ~i, ~e.

tragaveri/pen [-mos], -mata *s.m.*
mobilit/ate, -ăți.

tragval/o, -i, -e, -e *adj.* 1. vivace, plin, ~ă,
~i, ~e de viață, anim/at, -ată, -ați, -ate. 2.
neastâmpăr/at, -ată, -ați, -ate. [v. și:
biačhavdo].

trail (*perf.* traisardæs) *vb. intr.* *v. t r a i*
s a r e l.

traisarel (*perf.* traisardæs) *vb. intr.* *v. ‡ i*
v e l.

tràj/o, -uræ *s.m.* *v. ‡ i v i p e n.*

traktòr/i, -æ *s.m.* v. *t r a k t ò r o*.
traktòr/o, -uræ *s.m.* tract/or, -oare.
tramvāj/o, -uræ *s.m.* tramvai, ~e.
transilvaniaq/o, -i, -e, -e *adj.*
 transilvăn/ean, -eană, -eni, -ene; din
 Transilvania; al (a, ai, ale) Transilvaniei.
transpòrt/o, -uræ *s.m.* transport, ~uri.
transportosq/o, -i, -e, -e *adj.* de
 transport, al (a, ai, ale) transportului.
trašavn/o, -i, -e, -e *adj.* înfricoșăt/or,
 -oare, -ori, -oare.; feroce.
trebai/pen, [-mos], -mata *s.m.*
 necesit/ate, -ăți; cerinț/ă, -e.
trebal (*perf., imperf.* trebular) *vb. intr.* a
 trebui, a fi neesar.
trebutn/o, -i, -e, -e *adj.* necesar, ~ă, ~i,
 ~e, trebuinci/os, -oasă, -oși, -oase; util,
 ~ă, ~i, ~e.
trèn/o, -uræ *s.m.* tren, ~uri; *le trenoça* cu
 trenul.
trenosq/o, -i, -e, -e *adj.* de tren, al (a, ai,
 ale) trenului; feroviar, ~ă, ~i, ~e.
trin *num. card.* trei.
trine *num. card.* **trin** la cazurile oblice:
le trine grasten pe cei trei cai.
trinečhonenq/o, -i, -e, -e *adj.* trimestrial,
 de (cu durata de) trei luni.
trinto *num. ord.* al treilea, a treia.
trintonaj *s.m.* v. *t i r d a r a j*.
trolejbùz/o, -uræ *s.m.* troleibuz, ~e.
truj, ~a *s.f.* 1. jur, ~uri. 2. roată, roți. 3.
 cerc, ~uri.
trujal *prep.* în jurul, împrejurul.
trujali/pen [-mos], -mata *s.m.*
 împrejur/are, -ări; circumstanț/ă, -e.

trujalimatenq/o, -i, -e, -e *adj.* de
 circumstanțe, de împrejurări, al (a, ai, ale)
 împrejurărilor/ circumstanțelor.
trujalxramo/pen [-mos], -mata *s.m.*
 încercuir/e, -i.
trujarel (*perf.* trujardæs) *vb.tr.* a
 încercui, a înconjura, a da roată / ocol.
trùp/o, -uræ *s.m.* trup, ~uri; corp, ~uri.
truposq/o, -i, -e, -e *adj.* de trup, al (a, ai,
 ale) trupului.
tu *pron. pers.* tu.
tuliphand, ~a *s.m.* lal/ea, -ele.
tumar/o, -i, -e, -e *adj. pos.* al tău, a ta, ai
 tăi, ale tale.
tume *pron. pers.* voi.
tumen *pron. pers.* **tumen** în cazul acuz.
 pe voi.
tumenθar *pron. pers.* **tume** în cazul abl.
 de la (din) voi; de (către) voi; despre
 (prin) voi; prin intermediul vostru.
tumenθe *pron. pers.* **tume** în cazul locat.
 la (în) voi.
tumenqe *pron. pers.* **tumen** în cazul
 dat. vouă, vă, vi.
tumença *pron. pers.* **tume** în cazul soc.
 cu voi.
tuÒn/i, -æ *s.f.* sticl/ă, -e [v. și *valin*;
vojàga].
tut *pron. pers.* **tu** în cazul acuz. pe tine,
 -te-.
tùtk/a, -e *s.f.* v. *l u t u n i*.
tutkàn/o, -e *s.m.* *l u t u n o*.
tuθar *pron. pers.* **tu** în cazul abl. de la
 (din) tine; de (către) tine; despre (prin)
 tine; prin intermediul tău.

tuθe *pron. pers. tu în cazul locat.* la (în)
tine.

tuqe *pron. pers. tu în cazul dat.* ție, îți,
-ți-.

tuça *pron. pers. tu în cazul soc.* cu tine.

Th

tha' *conj.* v. *t h a j*.

thagar, ~a *s.m.* împăr/at, - ați.

thagaresq/o, -i, -e, -e *adj.* de împărat,
împărat/esc, -ească, -ești, -ești; al (a, ai,
ale) împăratului;

thaj *conj.* și.

tham/i, -æ *s.f.* leg/e, -i.

thamikanes *adv.* (în mod) legal.

thamikan/o, -i, -e, -e *adj.* legal, ~ă, ~i,
~e.

than, ~a *s.m.* loc, ~uri.

thanærel (*perf.* thanærdæs) *vb. tr.* a
localiza.

thanenq/o, -i, -e, -e *adj.* al (a, ai, ale)
locurilor.

thanutnenq/o(ro), -i(ri), -e(re), -e(re)
adj. al (a, ai, ale) localnicilor.

thanutn/o, -i, -e, -e **I.** *adj.* local, ~ă, ~i,
~e. **II.** *subst.* localnic, ~i.

thav, ~a *s.m.* ață, ațe.

thavdel (*perf.* thavdæs) *vb. intr.* a curge;
a se scurge, a se prelinge.

thavdin/o, -i, -e, -e **1.** *adj.* curent, ~ă,
curen/ți, -te; ~o *pani* apă curentă. **2.**
permanent, ~ă, permanenți, permanente,

care se derulează în continuu; ~i
konferença conferință permanentă; **3.**

scurș, ~ă, *scurși*, *scurse*,
thavdi/pen [-mos], -mata *s.m.* curger/e,
-i; *scurger/e*, -i.

thavdlin, ~a *s.f.* robinet, ~e.

thavlin, ~a *s.f.* merceri/e, -i.

them, ~a *s.m.* țară, țări; ținut, ~uri;
themesθe în țară.

themesq/o, -i, -e, -e *asj.* de țară, al (a, ai,
ale) țării.

themutnenq/o, -i, -e, -e *adj.* al (a, ai, ale)
cetățenilor.

themutn/i, -æ *s.f.* cetăț/eană, -ene.

themutn/o, -i, -e, -e **I.** *adj.* cetățen/esc,
-ească, -ești, -ești. **II.** *s.m.* **themutn/o, -e**
cetăț/ean, -eni.

therd/o, -i, -e, -e *adj.* posed/at, -ată, -ați,
-ate.

therel (*perf.* therdæs) *vb. tr.* a poseda.

theri/pen [-mos], -mata *s.m.* posesi/e, -i;
propriet/ate, -ăți.

theripnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de posesie,
de proprietate, posesiv, ~ă, ~i, ~e.

theś, ~a *s.m.* vultur, ~i [var.:

phakva†valo].

thodin/o, -i, -e, -e *adj.* v. *t h o v d i n*
o.

thol (*perf.* thowdæs) *v. vb.* *t h o v e l*.

thovdin/o, -i, -e, -e **1.** *adj.* pus, ~ă, puși,
puse; situ/at, -ată, -ați, -ate. **2.** spăl/at, -ată,
-ați, -ate.

thovel (*perf.* thovdæs) *vb. tr.* **1.** a pune.
2. a spăla.

thovipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de spălat/
spălare, al (a, ai, ale) spălatului/ spălării;
~i livni baie [= *nanœ rlin*].

thovn/i, -æ *s.f.* spălător/easă, -ese.

thovn/o, -e *s.m.* (persoană sau locul /
instalația sanitară / obiectul de spălat)
spălător, ~i; spălat/or, -oare.

thowel (*perf.* *thowdæes*) *v. vb. tr.* *th o v e l*.

thowdin/o, -i, -e, -e *adj.* *v. th o v d i n o*.

thowimasq/o, -i, -e, -e *adj.* *v. th o v i p n a s q o*.

thud *s.m.* lapte.

thudesq/o, -i, -e, -e *adj.* de lapte, al (a, ai, ale) laptelui.

thudorn/i, -æ *s.f.* cratiță, crătițe.

thul/o, -i, -e, -e *adj.* gros, groasă,
groși, groase; gras, ~ă, grași, grase.

thulpand, ~a *s.m.* *v. t u l i p h a n d*.

thuv *s.m.* fum.

thuværel (*perf.* *thuværdæes*) *vb. tr.* a
afuma; a polua.

thuvimb, ~a *s.m.* coș, ~uri, horn, ~uri [*v. și: komina*].

U

uçal, ~a *s.f.* umbră, -e.

uçalin, ~a *s.f.* loc, ~uri umbrite / cu
umbră.

učhand/i, -æ *s.f.* sit/ă, -e, strecurăt/oare,
-ori; ciur, ~uri [*v. și sîta*].

učhar *s.m.* cenușă.

učharal/o, -i, -e, -e *adj.* cenuși/u, -e, -i, -i.

učhard/i, --æ *s.f.* acoperiș, ~uri.

učhard/o, -i, -e, -e *adj.* acoper/it, -ită, -iți,
-ite.

učharel (*perf.* *učhardæes*) *vb. tr.* a
acoperi.

učharn/o, -e *adj.* capac, ~e.

uč/o, -i, -e, -e *adj.* înalt, înaltă, înalți,
înalte.

udar, ~a *s.m.* ușă, uși.

uklæn/i, -æ *s.f.* *v. Ò o p n i*.

ukloel (*perf.* *uklilæes*) *vb.tr.,refl.* a (se)
urca, a se cățăra, a (se) sui.

ulavel (*perf.* *ulavdæes*) *vb.tr.* *v. x u l a v e l*.

umal, ~a *s.m.* domeniu, -i.

umblal, ~a *s.m.* tăciune, -i.

umblavel (*perf.* *umblavdæes*) *vb. tr.,*
intr. a atârna, a spânzura; a depinde.

umblavn/o, -e *s.m.* umeraș, ~e.

universitèt/a, -e *s.f.* universitate, -ăți.

ùnuk/a, -e *s.f.* nepoat/ă, -e.

ùnuk/o, -uræ *s.m.* nepot, -oți.

unꝥilutn/o, -i, -e, -e *adj.* dat/or, -oare,
-ori, -oare [*var.: vunꝥilutno*].

urdon, ~a *s.m.* *v. v u r d o n*.

užard/o, -i, -e, -e *adj.* *v. ž u k e r d o*.

užarel (*perf.* *užardæes*) *vb. intr.* *v. ž u k e r e l*.

užærd/o, -i, -e, -e *adj.* curăț/at, -ată, -ați,
-ate.

užærel (*perf.* užærdæs) *vb. tr.* a curăța;
a face curat / frumos; a purifica [*var.*:
śužæ rdæs].

užo, -i, -e, -e *adj.* **1.** curat, ~ă, curați,
curate. **2.** neprihăn/it, -ită, -iți, -ite.
[*var.*: śužo; vužo].

užunærd/o, -i, -e, -e *adj.* *v. u ž æ r d o.*

užarel (*perf.* užardæs) *vb. tr., intr.*

v.

ž u k e r e l.

V

va *adv.* da [*var.*: ova ; sin: ja].

vaxt, ~a *s.m.* timp, ~uri.

vaxtan, ~a *s.m.* ceas, ~uri; pendul/ă, -e.

vaj *conj.* sau.

vak, ~a *s.m.* voc/e, -i; glas, ~uri [*v. și*
kr'ŷlo].

vakærel (*perf.* vakærdæs) *vb. intr., tr.* a
pronunța, a rosti, a glăsu; a conversa, a
vorbi; a discuta; *vakæringos* (*vakerindoj*)
pronunțând (rostind; vorbind).

vakæri/pen [-mos], -mata *s.m.*

conversați/i, -i; comunic/are, -ări;
exprim/are, -ări; vorbir/e, -i; discuți/e, -i;
pronunți/e, -i; *vakærimata* conversații;
vakæripnaça cu pronunție (conversație
etc).

vakæripnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de
conversație, de comunicare, de exprimare;
de rostire; de pronunție.

vakærn/o, -e *s.m.* vorbit/or, -ori;
interlocut/or, -ori; crainic, ~i.

vakerel (*perf.* vakerdæs) *vb. intr., tr. v.*
v a k æ r e l.

vakerlin, ~a *s.f.* parlament, ~e.

vakerlinæq/o, -i, -e, -e *adj.* de parlament,
al (a, ai, ale) parlamentului.

vakern/o, -e *s.m.* *v. v a k æ r n o.*

valin, ~a *s.f.* sticlă/, -e [*v. și* tuŌni].

vanr/o, -e *s.m.* *v. a n r o.*

varekaça *pron. nehot.* **varekon** *la cazul*
soc.: cu cineva, cu careva.

varekana *adv.* cândva; câteodată.

varekas *pron. nehot.* **varekon** *la cazul*
acuz.: pe cineva, pe careva.

varekasqe *pron. nehot.* **varekon** *la cazul*
dat.: cuiva.

varekon *pron. nehot.* cineva, careva,
oareșicine, oricine.

varessav/o, -i, -e, -e *pron., adj. nehot.*
oricare.

vareso *pron. nehot.* oarece, orice; ceva.

vare-sode *pron. nehot.* oricât.

vasnipen [-mos] *s.m.* *v. v a s t n i p e n.*

vasn/o, -i, -e, -e *adj.* *v. v a s t n o.*

vast, ~a *s.m.* mână, mâini; braț, ~e.

vastdel (*perf.* vasdæs) *vb. tr.* a ajuta.

vastesq/o, -i, -e, -e *adj.* de mână, al (a, ai,
ale) mâinii.

vastin/i, -æ *s.f.* *v. e l e f à n t o.*

vastni/pen [-mos] *s.m.* importanță.

vastn/o, -i, -e, -e *adj.* important, ~ă,
important/ți, -te [*var.*: importànto].

vast/orro, -orre *s.m. dim. mănui/ă, -e;*
mâner, ~e; mănunchi, ~uri.
vastuś, ~a *s.m. mănui/ă, -i.*

vaś *prep. pentru.*

vaś-ël *prep. vaś (înaintea articolelor ce preced substantive la pl.) pentru; vaś-ël grasta pentru cai.*

vazdarel (*perf. vazdardæs*) *vb.intr, tr. a*
sublinia, a insista, a reliefa.

vazdel (*perf. vazdæs*) *vb. tr. a* ridica, a înălța; a construi.

vazdi/pen [-mos,], -mata *s.m. 1.*
ridic/are, -ări. **2.** revoluți/e, -i.

vàz/i, -æ *s.f. câmpi/e, -i; livadă, livezi.*

vaṣe *adv. încă.*

velinal/o, -i, -e, -e *adj. venin/os, -oasă, -oși, -oase.*

velin/o, -uræ *adj. venin, ~uri.*

verànd/a, -e *s.f. verand/ă, -e; prisp/ă, -e.*

verifikàci/a, -e *s.f. verific/are, -ări.*

vering, ~a *s.f. lanț, ~uri [v. și virklin].*

versì/a, -e *s.f. versiun/e, -i.*

verver *adj. invar. difer/it, -ită, -iți, -ite;*
divers, ~ă, diverși, diverse.

ververes *adv. (în mod) diferit /*
divers/diferențiat.

ververi/pen [-mos], -mata *s.m.*
diversit/ate, -ăți; variet/ate, -ăți;
diferenț/ă, -e;

vèselo *adj. invar. v. l o ś a l o.*

vestes *adv. (în mod) liber.*

vest/o, -i, -e, -e *adj. liber, ~ă, ~i, ~e;*
degajat, ~ă, degaj/ați, -ate; voi/os, -oasă,
-oși, -oase *sasto-vesto* sănătos-voios [v. și *mesto*].

veś, ~a *s.m. pădur/e, -i.*

veşesq/o, -i, -e, -e *adj. 1. de pădure, al (a, ai, ale) pădurii. 2. sălbatic, ~ă, ~i, ~e.*

veśutn/o, -i, -e, -e *adj. forestier, ~ă, ~i, ~e.*

vi *conj. (cumulativ) și (de asemenea).*

vil/o, -e *s.m. v. i l o.*

viram, ~a *s.m. punct, ~e; semn, ~e; o*
agorutno ~ punctul final; *dikhipnasqo*
viramesθar din punct de vedere.

virami/pen [-mos] *s.m. punctualitate.*

virklin, ~a *s.f. v. v e r i n g.*

virpek/o, -e *s.m. pesm/et, -eți, pâin/e, -i prăjit/ă, -e, biscu/it, -iți.*

vizit/a, -e *s.f. vizit/ă, -e.*

vizitisarel (*perf. vizitisardæs*) *vb. tr. a*
vizita.

vizitizel (*perf. vizitisardæs*) *vb. tr. v.*
v i z i t i s a r e l.

vīnatòr/i, -æ *s.f. v. ś a s t r i n t r o.*

voj *pron.pers. ea.*

vojàg/a, -e *s.f. v. v a l i n.*

vòlejo *s.m. volei.*

volejosq/o, -i, -e, -e *adj. de volei, al (a, ai, ale) voleiului.*

von *pron.pers. ei, ele.*

vòrb/a, -e [căld.: **vòrbi**] *s.f. v. l a v.*

vordorigutn/o, -i, -e, -e *adj. v. n o r d u t*
n o.

vortarel (*perf.* vortardæes) *vb. tr.* a
îndrepta.

vortari/pen [-mos], -mata *s.m.* 1.
îndrept/are, -ări. 2. direcțion/are, -ări. 3.
regl/are, -ări.

vortorin, ~a *s.f.* rigl/ă, -e.

vortorinæ/o, -i, -e, -e *adj.* îndung/at,
-ată, -ați, -ate.

votan, nq/o, -i, -e, -e *adj.* de plante, al
(a, ai, ale) plantelor.

votanærel (*perf.* votanærdæes) *vb.*
tr. a planta, a sădi.

vòtan/i, -æ *s.f.* plant/ă, -e; *e votan, nçar*
cu plantele.

otravæ/o, -i, -e, -e *adj.* otrăvit/or,
-oare, -ori, -oare.

vov *pron. pers. el.*

vræm/a, -e *s.f.* *v. v a x t.*

vudar, ~a *s.m. v. u d a r.*

vùlic/a, -e *s.f. v. stràda.*

vùnăto [*căld.:* pl. vùneci] *adj. invar.*

vunçilutn/o, -i, -e, -e *adj. u n ț i l u t n*
o.

vurdon, ~a *s.m.* căruț/ă, -e.

vurdon/orro, - orre *s.m. dim.* căruț,
~uri; vagonet, ~e.

vužarel (*perf.* vužardæes) *vb. tr. v. u ž a r*
el.

vuž/o, -i, -e, -e *adj. v. u ž o.*

W

woj *pron. pers. v. v o j.*

won *pron. pers. v. v o n.*

wov *pron. pers. v. v o v.*

Z

zàla *adv. (urs.) v. z à l a g a.*

zàlaga *adv.* puțin.

zembil/a, -e *s.f.* zambil/ă, -e.

zèbr/a, -e *s.f.* zebr/ă, -e.

zelenærd/o, -i, -e, -e *s.f.* înverz/it, -ită,
-iți, -ite.

zelenimatenq/o, -i, -e, -e *adj.* de
verdețuri, al (a, ai, ale) verdețurilor.

zeleni/pen [-mos], -mata *s.m.* verde/ață,
-țuri.

zèlen/o, -a *adj. (m.f.sg.; m.f.pl.)* verde,
verzi; (*căld., pl.:* zèleni).

zelenœel (*perf.* zelenilæes) *vb. intr.* a
deveni verde (a se face verde).

zerabser, ~a *s.m.* 1. eșec, ~uri. 2.
accid/ent, -ente.

zersur/o, -e *s.m. v. z e r a b s e r.*

zerv/o, -i, -e, -e *adj.* stâng, ~ă, ~i, ~i;

zervi rig partea dreaptă.

zet *s.m.* untdelemn.

zinzærd/o, -i, -e, -e *adj. (spoit.)* lung, ~ă,
~i, ~i; întins, ~ă, întin/și, -se.

zinzærel (*perf.* zinzærdæes) *vb. tr.* a
întinde; a lungi, a face să devină lung.

zòn/a, -e *s.f.* zon/ă, -e.

zor, ~æ *s.f.* puter/e, -i; forț/ă, -e; tări/e,
-i; *zorœça* cu forță; *anel zorœça* a sili, a
aduce cu forța.

zoral/o, -i, -e, -e *adj.* puternic, ~ă, ~i, ~e.

zorærd/o, -i, -e, -e *adj.* întăr/it, -ită, -iți, -ite; consolid/at, -ată, -ați, -ate; fix/at, -ată, -ați, -ate.

zorærel (*perf.* zorærdæs) *vb. tr.* a întări, a consolida, a fortifica; a da puteri cuiva, a împuternici pe cineva.

zoræri/pen [-mos], -mata *s.m. I.*

întărir/e, -i; fortific/are, -ări; consolid/are, -ări.**II.** împuternicir/e, -i.

zumavel (*perf.* zumavdæs) *vb. tr.* a proba, a încerca; *zumavindos* încercând; a gusta (o mâncare).

zumavi/pen [-mos], -mata *s.m.* prob/ă, -e; încerc/are, -ări.

Ă

zîl/to, -te [-ci] *adj.* galben, ~ă; ~i, ~e [v.

și gâlbeno].

zîrăf/a, -e *s.f.* giraf/ă, -e.

zoidfives, ~a *s.m.* joi, zilele de joi.

zudèc/a, -e *s.f.* v. *z u d è c o*.

zudèc/o, -uræ *s.m.* județ, ~e.

zudecosq/o, -i, -e, -e *adj.* de județ,

județ/ean, -eană, -eni, -ene; al (a, ai, ale)

județului.

zûkerdo *adj.* aștept/at, -ată, -ați, -ate [v. var. *azûkerdo*].

zûkerel (*perf.* zûkerdæs) *vb. intr., tr.*

a aștepta [v. și: *azûkerel*, a†ûkerel,

†akerel, u†arel, użarel].

zûlaj *s.m.* v. *j ù l i o*.

zûngl/a, -e *s.f.* jungl/ă, -e.

zûtil (*perf.* zûtisardæs) *vb. tr. v. z u t i s a r e l*.

zûtime *adj. invar.* ajut/at, -ată, -ați, -ate.

zûti/pen [-mos], -mata *s.m.* ajut/or, -oare; ajutor/are, -ări; *e zûtipnaç* a cu ajutorul.

zûtisarel (*perf.* zûtisardæs) *vb. tr.* a ajuta.

Ţ

zûaj, ~a *s.m.* duş, ~uri.

zûakerel (*perf.* ‡akerdæs) *vb.*

tr., intr. v. z u k e r e l.

zûal (*perf.* gelæs) *vb. intr.* a merge, a se duce; ‡andoj(†andos) mergând.

zûali/pen [-mos], -mata *s.m.* conduită, comportament, ~e.

zûanavel (*perf.* ‡anavilæs) *vb.tr.* a înştiinţa, a anunţa.

zûanel (*perf.* ‡anglæs) *vb. tr., intr.* **1.** a şti, a cunoaşte. **2.** a şti, a putea.

zûangavd/o, -i, -e, -e *adj.* trez/it, -ită, -iți, -ite; conştientiz/at, -ată, -ați, -ate.

zûangavel (*perf.* ‡angavdæs) *vb. tr.* a trezi; a conştientiza.

zûangavn/o, -e *s.m.* (ceas) deşteptător.

zûangli/pen, [-mos], -mata *s.m.*

cunoştinţ/ă, -e; ‡anglimatençar cu cunoştinţe.

zûanglimatenq/o, -i, -e, -e *adj.* de cunoştinţe, al (a, ai, ale) cunoştinţelor.

zûani/pen [-mos], -mata *s.m.* cunoaşter/e, -i.

zûantri/pen [-mos], -mata *s.m.* ştiinţ/ă, -e.

ǵel/o, -urǣ s.m. 1. gem, ~uri. 2. gel, ~uri.

ǵenenq/o, -i, -e, -e *adj.* de

inși/indivizi/persoane, al (a, ai, ale)

inșilor/ indivizilor/persoanelor.

ǵenesq/o, -i, -e, -e *adj.* de

ins/individ/persoană, al (a, ai, ale)

insului/individului/persoanei.

ǵen/o, -e *adj.* ins, inși; individ,

indivizi; persoan/ă, -e (de sex

masculin);tip, ~i;

ǵenutn/o, -i, -e, -e *adj. personal*, ~ă,

~i, ~e.

ǵi *prep.* până. .

ǵivdǣrd/o, -i, -e, -e *adj.* învi/at, -ată, -ați,

-ate.

ǵivdǣritr/o, -e *s.m.* animator, ~i [v. și animatòro].

ǵivel (*perf.* ǵivisardǣs) *vb.intr.* a trăi, a

viețui.

ǵivi/pen [-mos], -mata *s.m.* viață, vieți.

ǵivipnasq/o, -i, -e, -e *adj.* de viață, al (a,

ai, ale) vieții.

ǵivisarel (*perf.* ǵivisardǣs) *vb.intr.* v.

ǵ i v e l .

ǵivutn/o, -i, -e, -e *adj.* viu, vie, vii, vii.

ǵivutrenq/o, -i, -e, -e *adj.* de animale, al

(a, ai, ale) animalelor.

ǵivutr/o, -e *s.m.* ființ/ă, -e; animal, ~e.

ǵor, ~a *s.m.* catâr, ~i.

ǵorn/i, -ǣ *s.f.* catârc/ă, -e.

ǵor/o, -e *s.m.* v. ǵ o r .

ǵukel, ~a *s.m.* câin/e, -i; ǵukleça cu câine.

ǵuklesq/o, -i, -e, -e *adj.* de câine,

câin/esc, -ească, -ești, -ești; al (a, ai, ale)

câinelui; ~o luvorro cușcă de câine.

ǵut, ~a *s.m.* evreu, evrei [v. și *biboldo*].

ǵut/o, -e *s.m.* perech/e, -i.

ǵuvl/i, -ǣ *s.f.* nevastă, neveste; muier/e, -i.

ǵuvlǣq/o, -i, -e, -e *adj.* de nevastă

(muier), al (a, ai, ale) nevestei (muierii);

muier/esc, -ească, -ești, -ești.

-q-

-qe *postp.* (*în dat.*): lesqe lui, îi, -i.

-q/o, -i, -e, -e *postp.* (*în genit.*): lesqo,

lesqi, lesqe, lesqe al, a , ai ale lui;

laqo, laqi, laqe, laqe al, a, ai, ale ei;

lenqo, lenqi, lenqe, lenqe al, a , ai, ale

lor.

-q/o(ro), -i(ri), -e(re), -e(re) *postp.* (*în*

genit., *forma lungă, la urs. și carp.*) v.

-q / o, -i, -e, -e.

-ç-

...ça *postp.* (*cu soc.-instr.*) cu.

...ça(r) *postp.* v. ...ç a.

-θ-

-θar *postp.* (în *abl.*) din, de la; de (către);
despre; prin; prin intermediul, grație...
(datorită...).

-θe *postp.* (în *locat.*) la; în.